

ВІЛЬНІ ВІД СТРАХУ

ВІЛЬНІ ВІД НАСИЛЛЯ

Конвенція Ради Європи
про запобігання насильству
стосовно жінок і домашньому
насильству та боротьбу
із цими явищами (CETS №. 210)

Посібник для парламентарів

щодо застосування
Конвенції Ради Європи
про запобігання насильству стосовно
жінок і домашньому насильству
та боротьбу із цими явищами
(Стамбульська Конвенція)

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Посібник для парламентарів щодо застосування

Конвенції Ради Європи
про запобігання насильству стосовно
жінок і домашньому насильству та
боротьбу із цими явищами
(Стамбульська Конвенція)

Посібник складено експертом-консультантом Хіларі Фішер (Hilary Fisher), у співробітництві з Секретаріатом Комітету з Рівності та Недискримінації Парламентської Асамблеї Ради Європи.

Дизайн та оформлення обкладинки: Відділ оформлення документації та друкованих видань Ради Європи (Documents and Publications Production Department (SPDP), Council of Europe)

Секретаріат Комітету з Рівності та Недискримінації

Парламентська Асамблея Ради Європи

F-67075 Strasbourg Cedex

Тел: +33 (0)3 90 21 47 78

Факс: +33 (0)3 90 21 56 49

<http://assembly.coe.int>

© Рада Європи, оновлена версія, 2015 р.

Надруковано Радою Європи

Содержание

Содержание	3
Про Раду Європи.....	5
Про Парламентську Асамблею та Парламентський Рух «Жінки без насильства»	7
Вступне Слово Голови Парламентської Асамблеї	9
Звернення генерального доповідача з питань насильства над жінками.....	11
Роль парламентарів у підтримці Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами	13
Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (CETS №. 210, “Стамбульська Конвенція”)	15
Чому саме Конвенція?	15
Зміст Конвенції	19
Комплексна політика та збір даних.....	22
Недопущення	25
Захист та підтримка.....	28
Матеріальне право	31
Розслідування, кримінальне переслідування, процесуальне право та захисні заходи.....	39
Міграція та притулок.....	42
	3

Механізм моніторингу	44
Зв'язок з іншими міжнародними документами.....	46
Прикінцеві положення	46
Заключне слово Заступника Генерального Секретаря Ради Європи.....	49

Додаток

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами(СЕТS №.210)	51
Список резолюцій та рекомендацій Парламентської Асамблеї щодо боротьби з насильством стосовно жінок (2000-2015 рр.).....	99
Перелік випадків судової практики Європейського Суду по Правам Людини з питань насильства над жінками.....	101
Перелік інших пов'язаних міжнародних документів та стандартів	105

Про Раду Європи

До складу Ради Європи входить 47 держав-членів, що охоплюють практично весь європейський континент. Основним прагненням Ради є розвиток спільних демократичних та правових цінностей, заснованих на принципах Європейської Конвенції із захисту прав та основних свобод людини (Європейської конвенції з прав людини) та інших довідкових накладів про захист фізичних осіб, у тому числі жінок і дівчаток. З 1990-х років Рада Європи активно сприяє захисту жінок і дівчаток від гендерного насильства шляхом прийняття Рекомендації (2002 р.)⁵ щодо захисту жінок від насильства та проведення у 2006-2008 роках загальноєвропейської кампанії з протидії насильству над жінками, в тому числі і домашньому насильству.

www.coe.int/conventionviolence
conventionviolence@coe.int

Про Парламентську Асамблею та Парламентський Рух «Жінки без насильства»

Парламентарі, які входять до складу Парламентської Асамблеї, є членами національних парламентів 47 держав-членів Організації. Вони зустрічаються чотири рази на рік, щоб обговорити нагальні питання та спонукати європейські уряди до відповідних дій, результатом яких мають бути доповіді, які вони представлятимуть на наступному засіданні Асамблеї. Ці парламентарі виступають від імені 800 мільйонів європейців, котрі їх обирають.

Парламентський Рух «Жінки без насильства» був вперше створений в контексті кампанії по боротьбі з насильством над жінками (2006-2008 рр.). За цей період, близько 40 національними парламентами

було проведено понад 200 заходів по всій Європі, націлених, перш за все, на засудження насильства над жінками, підвищення обізнаності парламентарів і широкої громадськості, зміну законів, щоб запобігти цьому злу та на забезпечення кращого захисту жертв насильства та ефективного переслідування винних. У своїй Резолюції 1635 (2008 р.) про боротьбу з насильством над жінками до Конвенції Ради Європи, Асамблеєю було прийнято рішення про те, що кінець кампанії, у жодному разі, не має означати кінець Руху. Навпаки, цей інноваційний та потужний документ буде відігравати важливу роль у розширенні обміну інформацією серед парламентарів та координації їх спільних дій.

Рух складається з членів парламентських делегацій держав-членів і держав-спостерігачів Парламентської Асамблеї, а також делегацій Партнерів по Демократії. Очолює Рух Генеральний доповідач з питань насильства над жінками, котрий виступає в якості Політичного Координатора Руху. З моменту прийняття Стамбульської Конвенції Комітетом Міністрів, основною метою, яку визначив для себе Рух, стало сприяння виконанню Стамбульської Конвенції.

Стамбульська Конвенція набула чинності 1 серпня 2014 року, після її ратифікації 10-ма державами-членами Ради Європи. Рух, у свою чергу, продовжуватиме працювати над сприянням подальшій ратифікації Конвенції та забезпеченням її ефективного виконання.

[www.assembly.coe.int/stopviolence/
womenfreefromviolence@coe.int](http://www.assembly.coe.int/stopviolence/womenfreefromviolence@coe.int)

Вступне Слово Голови Парламентської Асамблеї

1 серпня 2014 року Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська Конвенція) набула чинності.

Ця Конвенція посилає сильний сигнал по всій Європі та за її межами для мільйонів жінок, які є жертвами насильства. В ній об'єднані зусилля Ради Європи, її Парламентської Асамблеї і громадського суспільства, котрі протягом останніх декількох років разом працювали над тим, щоб зробити цей інноваційний документ широко відомим та донести до великого загалу те, що насильство над жінками є проблемою всіх і кожного.

Стамбульська Конвенція є новаторською у багатьох відношеннях. З одного боку, вона визнає насильство над жінками як порушення прав людини і форму дискримінації. Крім того, вона спрямована на дотримання принципів абсолютної нетерпимості по відношенню до всіх форм цього зла шляхом криміналізації цілої низки актів насильства, а саме: фізичного, сексуального, примусового шлюбу, каліцтва жіночих геніталій, примусового аборту та домагання.

Я хочу привітати держави-члени РЄ, які вже ратифікували Стамбульську Конвенцію і закликаю парламентарів країн-членів Ради Європи, котрі ще не підписали або не ратифікували цю Конвенцію, до активізації ваших зусиль по сприянню її підписанню, ратифікації та виконанню.

Використовуйте цей Посібник як практичний засіб забезпечення більш чіткого розуміння Конвенції. Його можна використовувати для управління діями, націленими на поширення цієї Конвенції, цитуючи основні положення цього унікального документу. Також, спостерігайте за роботою Парламентського Руху «Жінки без насильства», який проводить регулярні зустрічі в Страсбурзі. З 2006 року члени цієї організації є лідерами боротьби з насильством над жінками, проведення дій з підвищення обізнаності у своїх парламентах і серед широкої громадськості. Ця Конвенція не набула б чинності без невтомного докладання ними зусиль по сприянню підписанню і ратифікації цієї Конвенції державами-членами РЄ.

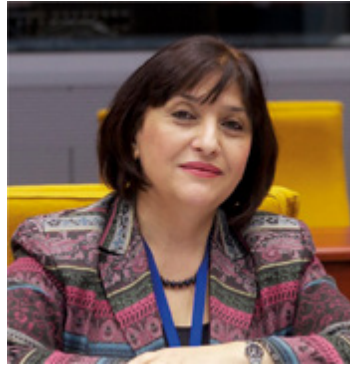
Щойно був створений Моніторинговий Комітет ГРЕВІО. На знак визнання тієї важливої ролі, яку національні парламенти відіграють в реалізації Конвенції, ми щиро запрошуємо їх до участі в її моніторингу. Парламентська Асамблея також прийматиме активну участь в процесі моніторингу виконання Конвенції шляхом проведення передбаченої нею неупередженої оцінки.

Набуття чинності Стамбульської Конвенції відзначає важливу віху в захисті прав людини. Вона кидає виклик всім нам для того, щоб бачення майбутнього без насильства стало реальністю якомога скоріше, тому що жінки, що стали жертвами насильства чекали цього занадто довго.

Анн Брассер (Anne Brasseur)
*Голова Парламентської Асамблеї
Ради Європи*

Звернення генерального доповідача з питань насильства над жінками

Насильство над жінками, включаючи домашнє насильство, є однією з найсерйозніших форм порушення прав людини в Європі. Це один з найпоширеніших злочинів. І все ж, соціальний тиск є настільки сильним, що багато жертв сприймають це як неминучий факт життя і не повідомляють про такі випадки. Інших же, хто знаходять у собі мужність звернутися за допомогою до влади, іноді просто відправляють назад, не сприймаючи їх прохання всерйоз. Інші не можуть знайти захист і справедливість через слабкість і недосконалість правової і політичної структур їх країн.

Я пишаюся тим, що Рада Європи є вірною своєму призначенню та мандату провідного європейського правозахисника, котрий відкрив завісу того, з чим занадто часто доводиться стикатися жінкам, а саме насильством над ними.

Я пишаюся тим, що Рада дослухалася до неодноразових та послідовних закликів Парламентської Асамблеї про створення в Європі юридично зобов'язуючого документу, котрий визначав би найвищі стандарти запобігання, захисту проти насильства та притягнення до відповідальності за скоєння найбільш серйозних і поширених форм гендерного насильства.

Я пишаюся тим, що після 3-х років узгодженої праці, цей документ, тепер відомий як Стамбульська Конвенція, нарешті, набув чинності.

Багато хто з наших держав-членів ратифікували Конвенцію після довгого і всебічного процесу приведення їх законодавства і політики у відповідність до вимог Конвенції. Інші знаходяться на початку цього процесу і ратифікація ними цього документу демонструє їх чітку політичну волю до виконання вимог Конвенції. Рада Європи, у свою чергу, продовжуватиме надавати всебічну підтримку цьому процесу.

Пройдено вже великий шлях, але добру справу слід продовжувати.

І робити це треба через ГРЕВІО - незалежний експертний орган і Комітет Сторін - політичний орган, що складається з офіційних представників держав-учасниць Конвенції, які уособлюють два основних Механізми Контролю виконання Конвенції.

Через Парламентську Асамблею та національні парламенти, яким Конвенція виділяє значну контрольну роль.

І, нарешті, через Парламентський рух «Жінки без насильства», чия робота зіграла важливу роль в активізації політичної підтримки Конвенції і завдяки яким, шляхом лобювання, тиску та співпраці з парламентарями, нам вдалося добитися набрання чинності нашого дорогоцінного золотого стандарту.

Ми всі маємо об'єднатися для того, щоб Стамбульська Конвенція діяла не тільки на словах, але і на практиці.

Ми всі маємо об'єднатися для того, щоб викоринити це зло і дати змогу всім жінкам жити без почуття страху, але з відчуттям повної захищеності від насильства.

Сахіба Гафарова (Sahiba Gafarova)

Генеральний доповідач з питань насильства над жінками
Політичний Координатор Парламентського Руху
«Жінки без насильства»

Роль парламентарів у підтримці Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами

Парламентарі відіграють ключову роль у підтримці Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами.

Як законодавці і політики, вони можуть просувати процес підписання та ратифікації Конвенції. До того ж, вони братимуть безпосередню участь у її ратифікації. Серед заходів, які вони можуть і повинні провести, є:

- ▶ опитування членів їх урядів щодо підтримки Конвенції;
- ▶ опитування членів їх урядів відносно стадії, досягнутої в процесі підписання та ратифікації Конвенції;
- ▶ організація дебатів по Конвенції на національному рівні, особливо у своїх парламентах;
- ▶ забезпечення наявності всієї довідкової документації у відділах діловодства їх парламентів;
- ▶ прийняття і підтримка ініціатив щодо підвищення обізнаності про Конвенцію серед неурядових громадських організацій та громадянського суспільства;
- ▶ ініціювання підписання громадської петиції на підтримку Конвенції;
- ▶ забезпечення перекладу тексту Конвенції на їх національні мови;

- ▶ забезпечення прийняття та реалізації всіх необхідних законодавчих та будь-яких інших заходів у відповідності до вимог Конвенції.

Окрім Стамбульської Конвенції, парламентарі можуть самі суттєво посприяти припиненню насильства над жінками шляхом:

- ▶ ініціації прийняття законів щодо боротьби з насильством над жінками, у яких відображалися б найвищі міжнародні стандарти;
- ▶ регулярного збору даних про випадки насильства над жінками, котрий має здійснюватися на національному рівні;
- ▶ забезпечення тих, хто опікується жертвами насильства, достатньою кількістю необхідних ресурсів.

Нарешті, як особи, котрі є носіями громадської думки, парламентарі знаходяться у привілейованому становищі, яке дозволяє їм сприяти еволюції менталітету. Для цього їм слід:

- ▶ вживати рішучих дій серед громадськості, у результаті яких насильство над жінками отримало б відкрите засудження та неприйняття, у тому числі і в засобах масової інформації;
- ▶ лобіювати включення питання викорінення насильства над жінками до політичних програм їх партій;
- ▶ включати посилання на необхідність викорінення насильства над жінками у кожному їх публічному виступі;
- ▶ організовувати інформаційно-пропагандистські заходи щодо протидії насильству над жінками, долучаючи до цього також інших впливових людей, котрі формують думку громадськості, таких як журналісти, письменники, люди шоу-бізнесу.

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (CETS №. 210, “Стамбульська Конвенція”)

Чому саме Конвенція?

Факти та цифри

Значна кількість жінок і дівчаток у різних країнах-членах Ради Європи піддаються насильству щодня. Жінки і дівчата часто стикаються з серйозними формами насильства, такими як насильство в сім'ї, сексуальне насильство, зґвалтування, примушення до шлюбу і каліцтво жіночих геніталій. Також є психологічне насильство, яке проявляється у словесних образах, критиці, ізоляції, погрозах, домаганнях та переслідуванні. Той факт, що це не фізичне насильство, не робить його менш шкідливим або менш важким. Злочинці та їх жертви зустрічаються серед усіх верств населення. Ті, хто пережив насильство, не єдині, хто страждає від нього. Діти, які часто стають свідками насильства, також отримують великі травми.

Насильство над жінками – це явище, з котрим стикаються жінки різного віку і різних професій, але деякі з них - особливо уразливі. Насильство походить від нерівності між чоловіками і жінками в суспільстві і посилюється через культуру нетерпимості і заперечення. Воно викликане і є наслідком нерівних правових відносин між жінками і чоловіками в суспільстві. Дискримінація і ставлення до жінок, котрі є результатом дисбалансу прав, не дозволяють жінкам забути про насильство. Насильство, з яким вони стикаються, не завжди

серйозно сприймається суспільством або владою, що робить їх більш уразливими до подальшого насильства і навіть вбивства.

Нажаль, насильство над жінками найчастіше вважається приватною справою, і багато жінок не хочуть повідомляти про такі випадки або їх родичі чи спільнота не рекомендують робити це. Неповідомлення про факти насильства, у свою чергу, не дозволяє провести розслідування, притягти до відповідальності та покарати винуватця так, як цього вимагає закон. Більшість випадків не доходять до суду, а коли доходять, то злочинці, як правило, отримують мінімальне покарання. Непрояв співчуття до жертв насильства під час слідства і судового процесу часто призводять до повторної віктимізації. Це утримує жінок від повідомлення про факти насильства над ними, також враховуючи, що за відсутності адекватного захисту, оприлюднення факту насильства підвищує ризик його подальшого повторення.

Домашнє насильство є глибоко травмуючим актом насильства. Переважною більшістю жертв є жінки та дівчатка. Дослідження показали зв'язок між фізичним насильством над дітьми та побутовим насильством над жінками. Проте існує мало достовірних даних дослідження інших форм насильства в сім'ї, таких як жорстоке поводження з людьми похилого віку або насильство над чоловіками. Не дивлячись на те, що деякі чоловіки теж можуть страждати від насильства, частота і тяжкість таких випадків набагато менша, ніж у жінок, і чоловіки можуть стикатися з такими випадками у відповідь на насильство, котре вони самі і почали. У більшості випадків чоловіки є винуватцями.

Фінансові витрати на подолання наслідків насильства над жінками дуже високі. За оцінкою вони складають 34 млрд. євро на країну серед держав-членів Ради Європи в рік, тобто 555 євро на душу населення.¹

Передумови створення Конвенції

З 1990-х років Рада Європи активізувала свою діяльність по боротьбі з усіма формами насильства над жінками. Результатом цієї діяльності

1. www.coe.int/t/dg2/equality/DOMESTICVIOLENCECAMPAIGN/FAQ_en.asp#P59_4532

стало прийняття у 2002 році Рекомендації Комітету Міністрів Rec (2002)5 державам-членам про захист жінок від насильства.²

У 2005 році у рамках Плану Дій, який було прийнято в кінці третього саміту глав держав і уряду Ради Європи, країнами-членами було розгорнуто загальноєвропейську кампанію з протидії насильству над жінками, у тому числі і домашньому насильству.³ Згодом, для підтримки кампанії, оцінки ефективності дій країн-членів та визначення подальших дій у цьому напрямку, була створена Цільова Група. З 2006 по 2008 рік проведення кампанії, Європа вперше побачила як уряди, парламентарі та місцеві і регіональні органи влади працювали як одна єдина команда.

Оцінка Цільової Групи національних заходів, прийнятих державами-членами РЄ показала, що багато чого треба ще зробити, бо незважаючи на прогрес, стало ясно, що у деяких країнах часто не дотримуються вже діючого законодавства, підтримка жертв насильства є недостатньою, як і фінансування їх потреб і, що існує величезна прогалина у рівнях захисту жертв насильства у різних державах-членах РЄ. У своєму Заключному Звіті про Проведені Заходи у 2008 році Цільова Група рекомендувала Раді Європи прийняти усесторонній, юридично зобов'язуючий документ, котрий захищав би права людини та був би інструментом для запобігання та боротьби з усіма формами насильства над жінками.⁴

У відповідь на ці рекомендації, в грудні 2008 року Комітетом Міністрів був створений багатопрофільний Спеціальний Комітет з питань запобігання та боротьби проти насильства над жінками та домашнього насильства (CAHVIU), і доручив йому підготувати один або декілька юридично зобов'язуючих документів, які визначали б основні заходи по захисту і підтримці жертв насильства, у тому числі і домашнього, та судового переслідування винних.

2. <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=280915>

3. www.coe.int/t/dcr/summit/20050517_plan_action_en.asp

4. www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/Source/Final_Activity_Report.pdf

На своєму першому засіданні, Комітет САНВІО вирішив, що було б доречно прийняти одну Конвенцію, яка б об'єднувала у собі всі заходи для запобігання та боротьби з усіма формами насильства над жінками, у тому числі і домашнього насильства над членами сім'ї. Конвенція була підготовлена Комітетом САНВІО у ході дев'яти засідань, на яких були присутні представники урядів та інших зацікавлених сторін.

Парламентська Асамблея брала активну участь у переговорах через Голову тоді Комітету з рівних можливостей для жінок і чоловіків. Проект тексту був завершений у грудні 2010 року і прийнятий Комітетом Міністрів 7 квітня 2011 року. Конвенція була представлена для підписання на конференції міністрів у Стамбулі 11 травня 2011 року. Вона набула чинності 1 серпня 2014 року.

Практична користь Конвенції

Стамбульська Конвенція - це новаторський документ. Це перший міжнародний юридично зобов'язуючий документ, відкритий для будь-якої країни в світі, котрий визначає низку заходів, націлених на попередження та припинення насильства над жінками та насильства у сім'ї. Він визнає насильство над жінками як порушення прав людини і дискримінацію. У ньому також встановлюється чіткий зв'язок між досягненням рівності між жінками та чоловіками та викорінення насильства стосовно жінок. Він передбачає кримінальну відповідальність за такі злочини, як переслідування, примусовий шлюб, каліцтво жіночих геніталій, примусовий аборт і примусова стерилізація.

Конвенція також пропонує ефективний підхід подолання насильства над жінками та домашнього насильства, у якому у спільній роботі та скоординованих діях об'єднуються всі задіяні установи, служби та неурядові організації (НУО). Вона визначає потужний і незалежний Механізми Контролю і наділяє парламентарів особливою роллю з моніторингу виконання Конвенції на національному рівні. Крім того, Конвенція пропонує Парламентській Асамблеї регулярно підбивати підсумки її імплементації.

Задачі Посібника

Парламентарі можуть зіграти ключову роль на національному рівні, підвищуючи обізнаність широкої громадськості про насильство над жінками та домашнє насильство. У той же час, вони можуть безпосередньо впливати на створення належної законодавчої бази, пропонуєючи прийняття конкретних законів по боротьбі з насильством над жінками та моніторинг їх ефективного виконання.

Основною задачею цього Посібника є сприяння більшій обізнаності та розумінню Стамбульської Конвенції серед парламентарів і допомога їм у її популяризації. У ньому, зокрема, роз'яснюються основні положення Конвенції і даються приклади того, як їх можна імплементувати в рамках національного законодавства та у політиці.

Цей Посібник описує приклади національного законодавства та заходів, прийнятих державами-членами Ради Європи задля боротьби з насильством над жінками та домашнім насильством. Вони, зокрема, ілюструють ті типи законів і заходів, які можна було б прийняти. Ці приклади - це не повний список всіх прийнятих законів або вжитих заходів державами-членами.

Зміст Конвенції

Розділ I Конвенції

Цілі

Конвенція відкриває Сторонам всеосяжні рамки, політики та заходи, що базуються на передовій практиці з попередження та протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству. Її основними цілями є:

- ▶ захист жінок від усіх форм насильства й недопущення його, кримінальне переслідування та викорінення насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- ▶ сприяння ліквідації всіх форм дискримінації стосовно жінок та заохочення дійсної рівності між жінками та чоловіками, у тому числі шляхом надання жінкам самостійності;

- ▶ захист та підтримка всіх жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- ▶ заохочення міжнародного співробітництва з метою ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- ▶ забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям та правоохоронним органам в ефективній співпраці для прийняття комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства.

Область застосування

Ця Конвенція застосовується до всіх форм насильства стосовно жінок, у тому числі домашнього насильства.

Крім того, Сторони заохочуються розширити область застосування цієї Конвенції, включивши сюди дітей, чоловіків та літніх людей, котрі стали жертвами домашнього насильства.

Ця Конвенція застосовується як в мирний час, так і під час збройного конфлікту.

Терміни та Визначення

Визначення поняття насильства стосовно жінок ґрунтується на його тлумаченні, викладеному у Рекомендації Комітету Міністрів (2002)5, Загальній Рекомендації КЛДЖ 19⁵ та Статті 1 Декларації ООН про Ліквідацію всіх форм насильства стосовно жінок.⁶

- ▶ **«насильство стосовно жінок»** - визначається як порушення прав людини й форма дискримінації стосовно жінок та означає всі акти насильства стосовно жінок, скоєні за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання стосовно жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному чи в приватному житті;

5. www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm

6. A/RES/48/104, 20 December 1993.

- ▶ **«домашнє насильство»** - відноситься до всіх вище зазначених видів насильства з різницею у тому, що вони відбуваються в лоні сім'ї чи в межах місця її проживання або між колишніми чи теперішніми подружжями або партнерами, незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні. До цього поняття також входять жертви та порушники обох статей, включно з насильством стосовно дітей, літніх людей та статевих партнерів;
- ▶ **«гендер»** - означає соціально закріплені ролі, поведінку, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними для жінок та чоловіків;
- ▶ **«насильство стосовно жінок за гендерною ознакою»** - означає насильство, яке спрямоване проти жінки через те, що вона є жінкою (примусовий аборт, каліцтво жіночих геніталій) або через яке жінки потерпають більше, ніж чоловіки (сексуальне насильство, зґвалтування, переслідування, сексуальні домагання, насильство в сім'ї, примусовий шлюб і примусова стерилізація);
- ▶ **«жертва»** - означає жертви як насильства стосовно жінок, так і домашнього насильства;
- ▶ **«жінки»** - це поняття включає також дівчат, яким ще не виповнилося 18 років.

Свобода від насильства, рівність та недискримінація

Конвенція заохочує і захищає право кожного жити вільно від насильства і забороняє всі форми дискримінації стосовно жінок, які проявляються у іншому ставленні до них без об'єктивного і розумного виправдання такого ставлення. Рівність між жінками і чоловіками як в законодавстві, так і на практиці, є основою для ліквідації насильства стосовно жінок. З цією метою, Сторони зобов'язуються:

- ▶ закріпити основоположні принципи рівності між чоловіками та жінками у своїй Конституції та законодавстві;

- ▶ заборонити будь-які форми дискримінації, у тому числі шляхом використання санкцій;
- ▶ скасувати закони та практики, які є дискримінаційними по відношенню до жінок.

Перелік підстав для дискримінації, включених до Конвенції (Стаття 4) опирається на Статтю 14 Європейської Конвенції про права людини і Протокол №.12. Список є відкритим і включає в себе поняття статі, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, віку, стану здоров'я, інвалідності, сімейного статусу і статусу мігрантів або біженців або інших статусів, котрі мають безпосереднє відношення до Конвенції. Спеціальні заходи, які є необхідними для запобігання та протидії насильству стосовно жінок, не розглядаються як дискримінація згідно з положеннями цієї Конвенції.

Комплексна політика та збір даних

Розділ II Конвенції

Усеосяжна та скоординована політика

Насильство стосовно жінок та домашнє насильство – це складні явища, котрі потребують прийняття всеохоплюючих заходів різними суб'єктами та органами влади. Досвід показує, що успіх цих заходів безпосередньо пов'язаний із тими органами, котрі їх вживають, а саме: поліцією, судовими органами, соціальними службами, службами охорони здоров'я, жіночими НУО, службами захисту дітей та іншими партнерами, котрі працюють в тісній співпраці і координації дій. Саме тому Конвенція закликає до:

- ▶ вжиття всеохоплюючих законодавчих та політичних заходів, котрі були б скоординовані між усіма задіяними службами та відомствами;
- ▶ того, щоб права жертв займали центральне місце всіх цих заходів;
- ▶ залучення всіх пов'язаних учасників, таких як урядові установи, НУО та національні, регіональні і місцеві парламенти, визнаючи

важливу роль парламентарів у цьому процесі, та різні законо-творчі органи Сторін з діючою федеральною системою.

Така співпраця не може бути залишена на волю випадку. Вона вимагає протоколів і навчання, щоб забезпечити загальне розуміння і підхід до вирішення проблеми. Національні Плани Дій, які визначають для кожної установи особливу роль, яку вони мають виконати, включно з НУО, є прикладом того, як можна досягти ефективної співпраці та координації дій.

У **Великобританії**, для забезпечення регулярних зустрічей між всіма задіяними гілками влади та обміну інформацією про тих, хто підпадає під високий ризик домашнього насильства (тих, хто ризикує бути вбитим або отримати серйозну шкоду здоров'ю), було впроваджено проведення Міжвідомчих Конференцій з Оцінки Ризиків (MARAC). Збираючи всіх учасників разом у рамках Конференцій, на яких основний акцент робиться на оцінці ризиків, з'являється можливість створити скоординований план заходів безпеки для підтримки потерпілих. По всій Англії, Уельсу та Північній Ірландії працює більше 250 Конференцій MARAC, на яких розглядається більш ніж 53 000 випадків насильства на рік (додаткову інформацію дивіться на сайті: www.caada.org.uk). В **Австрії та Німеччині**, для координації дій з реагування всіх відповідних установ (притулків, правоохоронних органів, органів прокуратури, судів, служб захисту свідків та захисту дітей) у кожному конкретному випадку домашнього або сексуального насильства, були створені центри екстреної допомоги по боротьбі з домашнім та сексуальним насильством (більш докладно про центр екстреної допомоги у Відні читайте на сторінці www.interventionsstelle-wien.at або у Берліні - www.big-berlin.info)

Неурядові організації та Громадське суспільство

НУО та громадянське суспільство відіграють ключову роль у запобіганні та боротьбі з насильством. НУО забезпечують жертв насильства переважною більшістю необхідних послуг та підвищують

поінформованість громадськості заради змін, але всі їхні дії стримує недостатнє та негарантоване фінансування. Саме тому, Конвенція спрямована на забезпечення більшої політичної та фінансової підтримки їх роботи. Сторони зобов'язані визнавати, заохочувати і підтримувати НУО, даючи їм можливість виконувати свою роботу у найкращий можливий спосіб, створюючи умови для співпраці між державними установами та неурядовими організаціями і забезпечуючи належне фінансування.

Збір даних та дослідження

Збір даних важливий для розуміння природи та поширеності насильства стосовно жінок і домашнього насильства і побудови політики, основаної на фактах, задля боротьби з цим злом та оцінки її ефективності. Конвенція вимагає, щоб Сторони проводили збір статистичних даних на національному рівні, наприклад, адміністративних даних, зібраних різними службами, НУО та судовими органами. Такі дані мають включати в себе конкретні деталі про жертву і винуватця, а саме: стать, вік і тип насильства, ставлення винного до жертви і де був скоєний злочин. Сторони також закликаються до вивчення причин і наслідків насильства та проведення опитування населення щодо ступеня і частоти такого явища. Ця інформація має бути доступною як для громадськості, так і для групи експертів, котрі контролюють процес виконання Конвенції.

В Іспанії, Органічним Законом про Гендерне Насильство від 2003 року передбачена дія Державного Спостережного Органу з питань насильства стосовно жінок, котрий збирає дані та надає консультації з питань гендерного насильства (Стаття 30). Це колегіальний орган, котрий підпорядковується Міністерству Зайнятості та Соціального Забезпечення, і надає консультації та проводить аналіз питань гендерного насильства, забезпечує співпрацю між різними інституціями, готує звіти та проводить дослідження і висуває пропозиції щодо проведення необхідних у цій сфері заходів. У своїй роботі цей колегіальний орган об'єднує

всі автономні співтовариства, місцеві органи влади, соціальних партнерів, споживачів і асоціації користувачів, а також жіночі організації загальнонаціонального характеру та представників найбільш впливових роботодавців та профспілкові організації.

Недопущення

Розділ III Конвенції

Упереджене ставлення, забобони, гендерні стереотипи та звичаї чи традиції впливають на поведінку між партнерами, що і сприяє увічненню теми насильства. Для запобігання всіх форм насильства стосовно жінок і домашнього насильства, Конвенція вимагає, щоб Сторони вжили низку заходів, які проводилися б на національному рівні, а саме:

- ▶ створювали умови для зміни у відношенні партнерів один до одного та їх поведінки;
- ▶ враховували потреби вразливих людей, ставлячи їх права на перше місце;
- ▶ спонукали всіх і кожного, особливо чоловіків та хлопців, до запобігання насильству;
- ▶ гарантували, що культура, звичаї та релігійні переконання не є виправданнями насильства;
- ▶ створювали програми та проводили заходи, котрі надавали б жінкам більше прав та можливостей.

Превентивні заходи, зокрема, включають:

- ▶ **Підвищення обізнаності:** Підвищення обізнаності та проведення кампаній проти насильства стосовно жінок та домашнього насильства має дуже велике значення. Такі ініціативи допомагають більше інформувати громадськість та спонукати людей до визнання різних форм насильства та висловлюватися проти них. Так само важливо надавати інформацію, з якої жертви насильства

можуть дізнатися, куди саме вони можуть звернутися за допомогою і яка саме існує допомога. Це можливо зробити через розповсюдження номеру телефону служби загальнонаціональної допомоги жертвам будь-яких форм насильства стосовно жінок.

У 2004 році, в **Туреччині**, найбільшою газетою країни «Хюррієт» (Hürriyet) було розгорнуто кампанію проти домашнього насильства. Ця кампанія дала унікальний приклад залучення приватних засобів масової інформації до зміни ставлення і підвищення обізнаності про домашнє насильство в суспільстві. Завдяки цій кампанії вдалося залучити місцеві органи влади, політиків, релігійних лідерів, громадських діячів та жіночі НУО.

З 2006 по 2008 роки **Рада Європи** проводила загальноєвропейську кампанію проти насильства стосовно жінок. Близько 25 держав-членів РЄ перетворили цю кампанію в національну кампанію з підвищення обізнаності громадськості про домашнє насильство.

У 2008 році Генеральний секретар **ООН** запустив семирічну кампанію «Спільно покінчимо з насильством над жінками», з метою мобілізації політичної та фінансової підтримки для подолання цього зла.

- **Навчання:** Ставлення та поведінка формуються дуже рано в житті, тому важливо навчити дітей рівності і взаємної поваги у стосунках. Сторонам рекомендується включати навчальний матеріал з питань рівності на всіх рівнях навчальної програми в школах і просувати ці принципи в неофіційних навчальних закладах, таких як громадські центри та спортивні об'єднання.

У **Швейцарії**, в державних школах, був запроваджений курс по боротьбі з домашнім насильством, сексуальним насильством і насильством серед молоді. **Дитячим Фондом ООН (ЮНІСЕФ)** була впроваджена комплексна освітня програма

під назвою «Безпечні та Відкриті Школи» (“Safe and Enabling Schools”), котра передбачає проведення великої кампанії з припинення насильства серед дітей. Мета кампанії полягає в забезпеченні безпечного середовища для всіх дітей у початковій і середній школі. У **Хорватії**, ця кампанія проводилася більш ніж у 400 школах.

- **Підготовка фахівців:** Підготовка фахівців на всіх рівнях до дій із запобігання та виявлення випадків насильства, порушення рівності, встановлення потреб жертв насильства, попередження повторного переслідування та активізації міжвідомчого співробітництва.

У **Данії**, тема домашнього насильства була введена у програму навчання студентів-медиків, медсестер, та висвітлювалася у роботах кандидатів наук у галузі охорони здоров'я. Ця тема також вивчається аспірантами таких медичних спеціальностей як гінекологія, загальна практика та психіатрія. У **Великобританії**, діють спеціальні навчальні програми для суддів, котрі розглядають справи домашнього насильства. Відвідування цих курсів є обов'язковою вимогою для того, щоб стати фахівцем з розгляду справ домашнього насильства. В **Іспанії**, створення спеціалізованих судів у справах про насильство в сім'ї також дало можливість забезпечити спеціальну підготовку суддів і прокурорів.

- **Профілактичне втручання та лікувальні програми:** Конвенція вимагає від Сторін запровадження або підтримки лікувальних програм, спрямованих на навчання осіб, що вчинили домашнє та сексуальне насильство, ненасильницькій поведінці в міжособистісних стосунках, відповідальності за скоєні ними злочини та вивчення їх ставлення до жінок. Запроваджуючи лікувальні програми, гарантування безпеки, підтримки та забезпечення прав жертв насильства має залишатися основним завданням всіх програм, котрі запроваджувалися та виконувалися

в тісному співробітництві зі спеціалізованими службами підтримки жертв насильства.

У **Великобританії**, НУО «Респект» (NGO Respect) розробила стандарти акредитації Програм Запобігання Домашньому Насильству і роботи Служб Комплексної Підтримки, що працюють з чоловіками-винуватцями домашнього насильства. У рамках **проекту ЄС «Дафна» (Daphne project)** «Робота з винуватцями домашнього насильства в Європі» розроблені стандарти програм роботи з винуватцями. У **Німеччині** НУО «Інформаційний центр Мюнхена для чоловіків» (Münchner Informationszentrum für Männer e.V.) запровадила курси з управління гнівом, програми для одержимих злочинців та сексуальних злочинців, а також консультації з питань опіки для тих батьків, котрі знаходяться в процесі розлучення через домашнє насильство.

Захист та підтримка

Розділ IV Конвенції

Забезпечення найкращого захисту та підтримки жертв має важливе значення для запобігання подальшого насильства і сприяння відновленню їх фізичного, психологічного та соціального стану. Конвенцією передбачена низка таких заходів захисту, як:

- ▶ впровадження нагальних заборонювальних приписів, щоб віддалити винних від дому, та обмежувальних і захисних судових приписів;
- ▶ забезпечення поінформованості жертв про їх права та про те, де і яким чином вони можуть отримати допомогу;
- ▶ надання спеціалізованих послуг підтримки;
- ▶ заохочення до сповіщення про скоєння насильницьких дій свідками та фахівцями різних рівнів;
- ▶ захист та підтримка дітей, які стають свідками насильства.

Спеціалізовані служби підтримки

Центральне місце у підтримці жінок-жертв насильства займають спеціалізовані служби підтримки. У своїй роботі ці служби використовують підхід, котрий враховує всі гендерні фактори і спеціально розроблений для задоволення потреб жертв, більшість з яких страждають від повторного насильства і, таким чином, є дуже травмованими. Деякі групи жінок мають особливі потреби, такі, зокрема, як молоді жінки, жінки-мігранти і інваліди. Потреби у підтримці різняться в залежності від типу насильства, а це, у свою чергу, викликає потребу у спеціалізованих послугах, таких як, розміщення у центрах роботи із зґвалтованими та жертвами сексуальних нападів або притулках для жінок. Деякі жінки мають складні потреби, які також вимагають спеціалізованої підтримки. Тому, Спеціалізовані служби підтримки мають:

- ▶ бути невідкладними, коротко-та-довгостроковими;
- ▶ бути розповсюджені по всій країні;
- ▶ бути доступними для всіх жертв та їх дітей (і у них, мають розмовляти, зрозумілою для таких жертв і їх дітей, мовою);
- ▶ мати кваліфікований персонал та достатній рівень ресурсів та фінансування;
- ▶ бути здатними забезпечити жертв належними правами.

У **Брюсселі** була створена спеціальна служба під назвою «Управління поліції з допомоги жертвам», у якому приймають жертв насилля, їх близьких родичів і свідків, і у той же час надають консультації та всіляко допомагають поліцейським. Штат співробітників служби складається з психологів і криміналістів. У **Швеції** діє Національний центр допомоги побитим та зґвалтованим жінкам, який забезпечує підготовку та практичне керівництво для фахівців охорони здоров'я з питань сексуального насильства і служить в якості національного інформаційного центру, який надає експертні консультації по темі.

Підтримка жертв сексуального насильства

Жертви сексуального насильства, у тому числі і зґвалтування, потребують термінової медичної допомоги, проведення судово-медичної експертизи та підтримки фахівця-травматолога, а також довгострокової психологічної підтримки чуйного, добре навченого та кваліфікованого персоналу. Задля забезпечення всіх цих потреб, необхідно створити належний, легко доступний центр роботи з жертвами зґвалтування та сексуального насильства. Цільова Група Ради Європи по боротьбі з насильством стосовно жінок та домашнім насильством рекомендує мати один центр на кожні 200 000 жителів.

З 1980-х років у **Великобританії** діють Центри консультативної допомоги зґвалтованим (SACs/SARCs), які прагнуть забезпечити високу якість судової підтримки та надавати короткочасне консультування для жертв недавніх сексуальних злочинів. У **Норвегії** Центри допомоги жертвам зґвалтування і сексуального насильства були створені у кожному окрузі. Вони співпрацюють з міжмуніципальними клініками невідкладної медичної допомоги. У **Швеції** був створений Національний центр допомоги побитим та зґвалтованим жінкам, у якому проводять медичні огляди та лікування та надають належну підтримку жертвам сексуального насилля.

Захист та підтримка дітей-свідків

Діти в сім'ях, де практикується насильство, як правило, знають про це, а отже також можуть стати його жертвами, що завдає їм значної шкоди. Служби, які підтримують жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства повинні враховувати потреби дітей, які стали свідками насильства і забезпечувати їх належною психосоціальною підтримкою з урахуванням їх потреб. Будь-яка підтримка має надаватися виключно у інтересах дитини.

План Дій **Швеції** щодо протидії насильству стосовно жінок спирається на Конвенцію ООН по правам дітей, в якій, зокрема говориться про те, що діти, які є «лише» свідками насильства стосовно дорослих, їх близьких родичів, також мають право на належний захист.

Повідомлення про факти насильства фахівцями

Більшість випадків насильства стосовно жінок залишаються незареєстрованими. Насильство часто відбувається за закритими дверима і жертви страждають мовчки. Це є основною перепорою у захисті жертв, попередженні подальшого насильства та покаранні винних. Фахівці, котрі працюють з жертвами, такі як лікарі, психологи та соціальні працівники, часто в курсі того, що сталося насильство, і стурбовані тим, що воно може повторитися, але через професійні правила дотримання конфіденційності, повідомити про такі випадки вони не можуть. Конвенцією передбачена можливість для фахівців повідомляти про серйозні випадки насильства, якщо вони вважають, що такий випадок мав місце і, що він може повторитися знову.

В Іспанії, Закон про Розпорядження суду щодо захисту жертв домашнього насильства зобов'язує всі громадські та приватні соціальні служби та установи, котрим стало відомо про випадки домашнього насильства, сповіщати про них поліцейського суддю або прокурора, вимагаючи порушення справи для видачі постанови про захист.

Матеріальне право

Розділ V Конвенції

Конвенція запроваджує низку цивільних і кримінальних заходів для заповнення існуючих прогалин в законодавстві, з якими більшість жертв різних форм насильства стосовно жінок та домашнього насильства, стикаються, коли шукають справедливості. Діапазон цих прогалин охоплює компенсаційні схеми, яких не вистачає, питання, пов'язані з правами опіки та тим, що багато форм насильницької поведінки не вважаються злочином у багатьох країнах-членах РЄ.

Цивільні позови та засоби правового захисту

Мета цього положення полягає в забезпеченні засобів цивільно-правового захисту, які дозволяють судам боротися з особливою

поведінкою та забезпечувати жертвам можливість звернутися до суду із вимогою про видачу судових приписів, заборонювальних приписів, обмежувальних приписів або приписів, які забороняють дошкуляти певній особі. Такі приписи є важливими засобами цивільно-правового захисту, бо вони, наприклад, не дозволяють злочинцю наближатися до жертви на відстані, що охоплює межі її будинку та його околиць. У випадках домашнього насильства такі приписи дозволяють забезпечити жертву більш тривалим захистом, ніж тим, який пропонує судовий наказ про захист членів сім'ї у разі сімейних сварок.

Держава несе відповідальність за захист жінок від усіх форм насильства, у тому числі і домашнього. Саме держава зобов'язана гарантувати, щоб державні органи приймали усіх належних заходів для запобігання, розслідування та покарання будь-яких актів насильства. Якщо ж влада не в змозі адекватно підтримувати і захищати жертв насильства, то у таких випадках мають застосовуватися усі можливі засоби цивільно-правові захисту.

У справі **Бевакуа та С. проти держави Болгарія**, позивач заявила, що її регулярно бив її чоловік, вона його залишила і подала на розлучення, забравши їх трирічного сина з собою. Тим не менш, вона стверджувала, що її чоловік продовжував бити її. Вона провела чотири дні в притулку для жінок, які зазнали насильства, разом зі своїм сином, але нібито її попередили, що вона може зазнати судового переслідування за викрадення хлопчика, а це може завершитися призначенням спільної опіки над дитиною, якої, як вона стверджувала, чоловік не підтримує. Тиск звинувачень проти її чоловіка за напади нібито і спровокував подальше насильство. Її прохання про застосування тимчасових заходів опіки не розглядалися судом як пріоритетні, і опіку над дитиною вона отримала лише через рік, коли було прийнято офіційне рішення про її розлучення з чоловіком. Наступного року вона знову заявила про її побиття экс-чоловіком і просила розпочати кримінальне переслідування проти нього. Але всі її заяви були відхилені на тій підставі, що це

була «особиста справа», яка має розглядатися в порядку приватного обвинувачення. **Європейський суд по правам людини** встановив порушення Статті 8 (право на повагу до сімейного життя), яке полягало у тому, що болгарська влада не вжила необхідних заходів для покарання і контролю чоловіка позивача. Суд також підкреслив, що, розглядати справу як «особисту» було недопустимим, бо влада зобов'язана захищати право позивача на повагу до сімейного життя.

Компенсація

Конвенція встановлює право на відшкодування збитків, понесених в результаті будь-якого із вищезазначених злочинів. Першочергову відповідальність за відшкодування збитків та реституції несе винуватець. Сторони ж, у цьому випадку, грають допоміжну роль, зокрема тоді, коли жертва отримала серйозне каліцтво або її здоров'ю була нанесена серйозна шкода.

Зобов'язання держави на виплату компенсації не перешкоджає Сторонам вимагати повернення наданої компенсації від правопорушника, за умови належного забезпечення безпеки жертви.

У 1976 році у **Німеччині** був прийнятий Закон «Про відшкодування збитків жертвам насильницьких злочинів», який гарантує жертвам таких злочинів, як зґвалтування, сексуальне насильство, фізичне насильство і вбивство, виплату компенсації за наслідки цих злочинів (така компенсація покриває медичні витрати, витрати на консультації психолога, за непрацездатність і т.д.).

Опіка, права на відвідування та безпека

Часто винуватці насильства користуються правом на відвідування своїх дітей, щоб напасти на жертву знову і завдати їй серйозної шкоди, а іноді, навіть, вбити. Тому, для захисту жертви мають вживатися всі можливі правові заходи. Наприклад, якщо винуватцю забороняється наблизитися до жертви за рішенням цивільного суду, то він не

повинен мати права доступу до жертви і за рішенням суду у сімейних справах. Таким чином, Конвенція гарантує, що при вирішенні питання опіки та прав на відвідування дітей, до уваги мають братися випадки неодноразового насильства, так, щоб такі рішення приймалися виключно у інтересах дитини.

Форми насильства

Конвенція закликає Сторони до криміналізації великої кількості різних форм насильства, які, зокрема, включають:

- ▶ **Психологічне насильство:** навмисне залякування, занепокоєння або тривалі погрози, які у результаті наносять серйозну травму. В інтимних відносинах, психологічне насильство часто може супроводжуватися фізичним та сексуальним насильством.

У **Франції**, поняття психологічного насильства з'явилося у кримінальному кодексі цієї держави у 2010 році. За цей злочин передбачене покарання у вигляді жорстких санкцій, від трьох років утримання під вартою до призначення штрафу у розмірі 75 000 Євро.

- ▶ **Переслідування:** неодноразові погрози, що проявляються під час переслідування, примушення до небажаного спілкування або навмисне повідомлення про те, що здійснюється спостереження за кимось, примушуючи цю особу боятися за свою безпеку. До цього поняття також входить пошкодження майна, переслідування членів сім'ї, друзів або домашніх тварин жертви або розповсюдження неправдивої інформації в мережі Інтернет.

У той час як за психологічне насильство і переслідування, в принципі, має бути передбачена кримінальна відповідальність, Конвенція залишає за Сторонами, чії правові системи передбачають не кримінальну відповідальність за ці форми поведінки, право на застосування певної «гнучкості». При цьому, некарні санкції все ж мають бути застосовані, і вони мають бути достатніми для того, щоб покарати злочинця і утримати його від такої поведінки в майбутньому.

В **Італії**, переслідування стало кримінальним злочином в 2009 році. За нього передбачене покарання у вигляді позбавлення волі строком від шести місяців до чотирьох років. Якщо порушник є колишнім чоловіком або тим, хто перебував в інтимному зв'язку з жертвою, строк ув'язнення може бути збільшений до шести років. Теж покарання застосовується у випадках, коли жертва є неповнолітньою.

- ▶ **Сексуальне насильство, у тому числі зґвалтування:** будь-який статевий акт, здійснений над кимось за примусом. Він включає в себе проникнення до будь-якої частини тіла будь-якою частиною тіла винуватця або будь-яким предметом. Сексуальне насильство часто залишається безкарним, коли жертвам не вірили, якщо вони не могли довести, що намагалися опиратися кривднику. Для усунення цієї прогалини, Конвенція вимагає, щоб, визначаючи чи була дана згода на статевий акт, чи ні, до уваги бралися обставини, при яких таке діяння мало місце, незалежно від того, чи чинила жертва фізичний опір кривднику, чи ні. Це положення також передбачає кримінальну відповідальність за зґвалтування в шлюбі, між партнерами або між колишнім подружжям або партнерами.

Декларація про викорінення насильства стосовно жінок, прийнята Генеральною Асамблеєю **ООН** у 1993 році, чітко визначає зґвалтування у шлюбі, як форму насильства по відношенню до жінок.

- ▶ **Сексуальні домагання:** будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або наслідком якої є нанесення шкоди честі та гідності людини, зокрема, при створенні загрозливого, ворожого, принизливого або образливого середовища. Знову ж таки, Конвенція дозволяє Сторонам робити вибір на користь некримінального покарання для даного виду поведінки, а це означає застосування санкцій, передбачених цивільним або адміністративним правом.

- ▶ **Примусовий шлюб:** акт навмисного використання фізичних або психологічних загроз, щоб змусити дорослого або дитину одружитися або вивезення дорослого або дитини за кордон для того, щоб змусити їх вступити в шлюб.

У **Великобританії**, у результаті кампанії, проведеної НУО Southall Black Sisters, були складені методичні рекомендації для поліцейських щодо дій у випадках примусового шлюбу та рекомендації з покращення реакції Міністерства закордонних справ Великобританії у справах примушення громадян Співдружності до шлюбу за кордоном. Кримінальний Кодекс **Болгарії** визначає примушення будь-якої особи до шлюбу і насильницьке або шляхом обману вивезення жінки до іншої країни з метою вступу до шлюбу, кримінальним злочином.

- ▶ **Каліцтво жіночих геніталій (КЖГ):** будь-які процедури, які навмисно змінюють або травмують жіночі статеві органи без будь-яких медичних показань до цього. Такі процедури завдають непоправної шкоди і, як правило, проводяться без згоди жертви. Конвенція також передбачає кримінальні санкції проти тих, хто допомагає злочинцю у здійсненні КЖГ.

В **Австрії**, до 2001 року, заподіяння тілесних ушкоджень не каралося за законом, якщо здійснювалося за згодою жертви. В результаті, КЖГ не підлягало покаранню, якщо батько дівчинки або опікун давав на це юридичну згоду. Поправкою, внесеною до Кримінального кодексу, Австрія гарантує, що не можна давати жодної згоди на «каліцтво або поранення статевих органів з метою нанесення травми, яка зашкоджує сексуальним відчуттям».

- ▶ **Примусовий аборт та примусова стерилізація:** проведення абортів жінці без її попередньої і інформованої згоди і проведення операцій, які мають на меті або наслідком яких є позбавлення жінки природної здатності народжувати, без її попередньої і інформативної згоди або розуміння того, що відбувається.

Пособництво або підбурювання та замах

Відповідно до Конвенції, той, хто навмисно допомагає, заохочує або підтримує того, хто чинить такі злочини, як психологічне, фізичне або сексуальне насильство, переслідування, примусовий шлюб, КЖГ або примусовий аборт та примусова стерилізація, вважається винним у скоєнні цих злочинів. Це положення охоплює злочини, передбачені кримінальним, адміністративним та цивільним законодавством. Також, в це поняття входить злочин, при якому навмисно намагаються вчинити фізичне або сексуальне насильство, примусовий шлюб, КЖГ або примусовий аборт та примусову стерилізацію.

Неприйнятні виправдання злочинів, у тому числі злочинів, вчинених в ім'я так званої «честі»

Для усунення корінних причин насильства стосовно жінок та боротьби з відносинами, які увічнюють насильство, Конвенція закріплює принцип, за яким злочинна поведінка є не прийнятною за будь-яких обставин. Культура, релігія, традиції або інші особисті причини злочинної поведінки не можуть бути прийняті в якості виправдання актів насильства стосовно жінок або домашнього насильства і ці причини, не можуть бути використані судом при інтерпретації закону. Часто, такі акти насильства здійснюються дітьми, котрі ще занадто малі, щоб нести кримінальну відповідальність, і на які їх підбурюють дорослі члени сім'ї чи общини. Для усунення цієї прогалини, Сторони зобов'язуються притягувати будь-кого, хто підбурює до здійснення таких злочинів, до кримінальної відповідальності.

Юрисдикція

Застосовуються ті ж принципи юрисдикції, котрі передбачені іншими Конвенціями Ради Європи, які, зокрема, гарантують, що:

- ▶ Сторони зобов'язані карати винних у скоєнні кримінальних злочинів на їхній території, на борту судна, яке плаває під їх прапором, або повітряного судна, зареєстрованого відповідно

до їх законів, або якщо громадянин або особа, які, як правило, живуть на їх території, скоїли злочин.

- ▶ Сторони зобов'язані пробувати переслідувати та засуджувати будь-які злочини, скоєні проти їх громадян або осіб, які постійно проживають на їх території, коли вони знаходяться за кордоном, для того, щоб захистити їх.
- ▶ Будь-який громадянин, який скоює такі злочини, як сексуальне насильство, примусовий шлюб, КЖГ або примусовий аборт і примусова стерилізація, буде покараний Сторонами, навіть якщо такі злочини були скоєні за кордоном. І це незалежно від того, чи передбачена кримінальна відповідальність за такі злочини у країні, де вони мали місце, чи ні, і чи була подана скарга потерпілим чи ні і, чи було проведено розслідування цього злочину місцевими органами влади, чи ні.
- ▶ Злочинець, який живе на їх території, переслідується Сторонами, якщо його не видали країні, де було скоєно злочин, або звідки походить жертва.

Санкції та заходи

Сторони зобов'язані забезпечити, щоб санкції, що накладаються за вчинення злочинів, які передбачені Конвенцією, відображали серйозність насильства. Санкції повинні бути «ефективними, пропорційними і чинити стримуючий вплив» і можуть включати тюремне ув'язнення або позбавлення батьківських прав, якщо мова іде про інтереси дитини. Також вони можуть включати в себе забезпечення безпеки жертви, і їх не можна гарантувати в будь-якій іншій формі.

Обтяжуючі обставини

Конвенція передбачає посилення покарання в певних обставинах, наприклад, якщо злочин було скоєно близьким родичем, неодноразово, щодо особливо вразливої людини, проти або в присутності дитини, якщо злочин був скоєний декількома людьми, з особливою жорстокістю, із застосуванням чи погрозою зброєю, злочин наніс серйозну шкоду жертві і був здійснений там, де злочинець вже був засуджений за аналогічний злочин.

В **Іспанії**, після прийняття Органічного Закону про Гендерне Насильство, до статті 148 Кримінального кодексу були внесені поправки, щоб збільшити ступінь покарання, якщо акт насильства був спрямований проти (колишньої) дружини або когось, з ким нападник мав такі ж відносини, незалежно від спільного проживання. У **Бельгії**, кримінальний кодекс не виділяє домашнє насильство як конкретний злочин. Однак, якщо чиниться фізичне насильство по відношенню до нинішньої або колишньої дружини або партнерки, воно розглядається як більш тяжкий злочин, і карається більш жорсткими санкціями.

Заборона на обов'язкові альтернативні процеси або вирок з вирішення спорів

Застосування альтернативних методів вирішення спорів в тих випадках, коли відбулося насильство, заборонено, оскільки процес примирення між жертвою і злочинцем ніколи не може здійснюватися на рівних. Якщо було здійснене насильство, передбачене Конвенцією, то воно вважається кримінальним злочином, і має переслідуватися як таке. Якщо злочинець має сплатити штраф, Сторони повинні гарантувати, що сплата суми такого штрафу, побічно, не стане причиною виникнення фінансових труднощів у жертви, бо останні, часто є членами тієї ж родини, що і злочинець, тому виплата штрафу може вплинути на дохід сім'ї або виплату аліментів.

Розслідування, кримінальне переслідування, процесуальне право та захисні заходи

Розділ VI Конвенції

Оцінка та управління ризиками

Багато жертв знаходяться під загрозою серйозного насильства або навіть смерті, особливо, коли вони ідуть від кривдника або коли злочинцю загрожує кримінальне переслідування. Для забезпечення захисту потерпілих на всіх стадіях розслідування, всі відповідні органи

у спільній роботі проводять оцінку рівня небезпеки для конкретної жертви та складають план заходів, які вони мають вжити. Оцінка має також визначити, чи володіє злочинець вогнепальною зброєю, або чи має він доступ до неї. У цих випадках Сторони можуть вжити заходів, які дозволили б провести негайну конфіскацію будь-якої вогнепальної зброї і боєприпасів, щоб захистити жертву.

У Великобританії, Міжвідомчі Конференції Оцінки Ризиків (MARACs) по жертвам, котрі підпадають під категорію найвищого ризику, раз на рік збираються для обміну інформацією та прийняття заходів задля попередження нанесення шкоди жертвам та їх дітям. Вони об'єднують разом різні органи влади та постачальників послуг, таких, як поліція, служба пробації, місцеві органи влади, служби охорони здоров'я та житлового господарства, притулки і допоміжні служби. В ході Конференцій MARACs складаються індивідуальні плани щодо підвищення безпеки потерпілих. Ці конференції мають важливе значення для виявлення та усунення прогалин в інформації.

Нагальні заборонювальні приписи

Для забезпечення негайного захисту потерпілих, Конвенція передбачає видворення винуватця домашнього насильства з їхнього будинку, створивши фізичну відстань між ним та жертвою, щоб запобігти подальшому насильству. Видворення злочинця, навіть якщо він є власником будинку, запобігає подальшому травмуванню потерпілої, яка, в іншому випадку, змушена буде покинути свій будинок, часто з дітьми, задля їх власної безпеки. Саме Сторони вирішують, який саме орган буде видавати нагальні заборонювальні приписи, але безпека жертви або особи, яка підпадає під ризик вчинення насильства над нею, залишається пріоритетом.

Обмежувальні або захисні приписи

Сторони повинні гарантувати доступність як обмежувальних, так і захисних приписів для жертв усіх форм насильства, які охоплює Конвенція, щоб стримувати правопорушника і захистити жертву від

будь-якого контакту з ним протягом певного періоду часу. Для забезпечення негайного захисту такі приписи мають бути:

- ▶ доступними;
- ▶ доступними для невідкладного захисту;
- ▶ доступними, незалежно від того, чи є злочинець відповідачем по провадженню;
- ▶ дозволеними для представлення в подальшому правовому провадженні;
- ▶ доступними за запитом лише однієї Сторони;
- ▶ виданими, зберігаючи за обвинуваченим право на справедливий суд.

В Австрії, захист від актів насильства, передбачений Законом про сім'ю, надає поліції право виселити винуватця домашнього насильства зі спільного дому на десять днів у якості профілактичного заходу, без згоди або вимоги жертви (як передбачає обов'язок служби). Протягом 24 годин поліція надсилає звіт до центру екстреної допомоги, який надає жертві повну консультацію. Однією з цілей такої консультації є спонукання жертви до прийняття обґрунтованого рішення про те, чи слід звертатися до суду у сімейних справах за видачею захисного припису тривалістю до трьох місяців, чи ні. Отримувачами цих приписів можуть бути не тільки подружжя і партнери, але і інші потенційні жертви, такі, як особи, котрі живуть разом в організації сімейного типу.

Захисні заходи

Для гарантування дотримання прав потерпілих під час судового розгляду справи та задля уникнення їх подальшого травмування під час судового процесу, Сторони зобов'язуються вжити ряд захисних заходів, котрі, зокрема, включають:

- ▶ забезпечення жертви, членів її родини та свідків захистом від залякування та помсти;

- ▶ надання інформації про місцезнаходження злочинця жертвам, котрі перебувають в особливій небезпеці;
- ▶ надання інформації про доступні послуги, хід розслідування і результат розгляду їх справи;
- ▶ надання можливості бути почутими і пред'являти докази і давати свідчення не в присутності винного і можливості на захист свого приватного життя та особистості;
- ▶ надання жертвам безкоштовної мовної підтримки, коли вони є учасниками процесу або дають показання.

Міграція та притулок

Розділ VII Конвенції

Жінки-мігранти та біженці особливо вразливі до насильства. Таким чином, Конвенція забороняє будь-яку дискримінацію за ознакою мігранта або статусом біженця, коли справа доходить до реалізації її положень. Також вона вимагає, щоб були вжити всі заходи для попередження такого насильства і підтримки жертв, беручи до уваги всі потреби вразливих осіб.

Статус перебування

Більшість держав-членів Ради Європи вимагають від подружжя або партнерів залишатися у шлюбі або разом, перш ніж вони отримають відповідний статус перебування. У результаті більшість жінок-мігрантів та біженців бояться шукати виходу з цієї ситуації, оскільки вони ризикують втратити свій статус перебування. Конвенція встановлює можливість надання незалежного статусу проживання для жінок-мігрантів, які є жертвами насильства і дозволяє жертвам-мігрантам, котрих примушували до шлюбу в іншій країні, повернути їх статус перебування.

Конвенція дозволяє Сторонам залишати за собою право не застосовувати положення, що стосуються статусу перебування або застосовувати їх тільки у конкретних випадках або умовах.

Заяви про надання притулку, які ґрунтуються на гендерній ознаці

Жінки, які звертаються до притулку, мають специфічні потреби у захисті і піклуванні, які суттєво відрізняються від потреб чоловіків. Жінки можуть бути не в змозі або не мати бажання розповідати про акти насильства, які їм довелося пережити, зґвалтування, наприклад, при визначенні статусу біженця, якщо під час цієї процедури явно не поважають культурні особливості такої жінки. Вони часто піддаються сексуальним домаганням і сексуальній експлуатації і не в змозі захистити себе. Для вирішення конкретних питань, пов'язаних з жінками, котрі шукають притулку, Конвенція встановлює зобов'язання:

- ▶ визнати гендерне насильство стосовно жінок як форму переслідування за змістом, визначеним Конвенцією про статус біженців від 1951 року;
- ▶ забезпечити встановлення статусу біженця з урахуванням гендерних особливостей;
- ▶ впроваджувати гендерно-чутливі процедури, керівні принципи і допоміжні послуги в процесі надання притулку з урахуванням відмінностей між жінками і чоловіками.

Ці положення і поняття *невислання* (нижче) сумісні з, і не виходять за рамки Конвенції про статус біженців від 1951 року та Статті 3 Європейської Конвенції про права людини в інтерпретації Європейського суду з прав людини.

У 2002 році, **Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ)** було видане Керівництво із забезпечення міжнародного захисту, а саме: гендерного переслідування у контексті Статті 1А(2) Конвенції від 1951 року та/або Протоколу від 1967 року про статус біженців. Це Керівництво призначене для надання юридичного тлумачення рекомендацій урядам, практикуючим юристам, особам, які приймають рішення і судовим органам, а також співробітникам УВКБ, котрі займаються питаннями надання статусу біженця.

Невислання

Конвенція встановлює зобов'язання забезпечити жертв, які потребують міжнародного захисту, незалежно від їх статусу, правом на не повернення до країн, де вони піддаються ризику або можуть піддаватися ризику катування або нелюдського чи принизливого ставлення чи покарання. Принцип *невислання* є загальноновизнаним принципом надання притулку та міжнародного захисту біженців.

Механізм моніторингу

Розділ IX Конвенції

Задля забезпечення належного виконання положень Конвенції, Сторонами запроваджується відповідний механізм моніторингу, котрий, зокрема, складається з двох контролюючих органів, а саме:

- ▶ ***Групи експертів з дій проти насильства стосовно жінок та домашнього насильства*** – технічний орган, коротко зветься ГРЕВІО, що включає від 10 до 15 незалежних експертів з питань прав людини, гендерної рівності, насильства стосовно жінок та домашнього насильства або допомоги і захисту жертв. Ця група складається з громадян Сторін Конвенції і має міждисциплінарний і географічний баланс. Основною роллю цієї групи є визначення ступеня виконання Сторонами положень Конвенції. Перші 10 членів ГРЕВІО були обрані в травні 2015 року, серед них: Феріде Акар (Feride Acar) (Туреччина), Більяна Бранковіч (Biljana Brankovic) (Сербія), Франсуаза Бріє (Francoise Brié) (Франція), Хелена Марія Карвалью Мартінс Лейтао (Helena Maria Carvalho Martins Leitao) (Португалія), Джемма Гальєго (Gemma Gallego) (Іспанія), Сімона Ланзоні (Simona Lanzoni) (Італія), Роза Логар (Rosa Logar) (Австрія), Іріс Луарасі (Iris Luarasi) (Албанія), Марселіна Ноді (Marceline Naudi) (Мальта), Весна Ратковіч (Vesna Ratkovic) (Чорногорія).
- ▶ ***Комітету Сторін*** – політичний орган, який складається з представників Сторін Конвенції, котрі обирають членів ГРЕВІО з кандидатів, номінованих Сторонами.

Процедура

Сторони Конвенції подають до ГРЕВІО звіти, відповідаючи на питання анкети, розробленої групою. Також до ГРЕВІО надходить інформація від НУО та громадянського суспільства, державних установ із захисту прав людини, комісара Ради Європи з прав людини, Парламентської Асамблеї та інших спеціалізованих органів Ради Європи або з інших міжнародних документів, впроваджених такими комітетами, як, наприклад Комітет КЛДЖ. Якщо інформація, надана ГРЕВІО є недостатньою або певне питання потребує нагального вирішення, група може у співпраці з національними органами, відвідати ту країну, якої стосується це питання.

На базі отриманої інформації, ГРЕВІО складає звіт і подає його зацікавленій Стороні для викладення своїх коментарів. Такі коментарі будуть враховані при підготовці остаточного звіту ГРЕВІО, який буде поданий до Комітету Сторін. Комітет Сторін, ґрунтуючись на висновках ГРЕВІО, може дати рекомендації зацікавленій Стороні, які остання має виконати до визначеної дати, після якої перевірятиметься дотримання цієї Стороною даних її рекомендацій.

Загальні рекомендації

ГРЕВІО може ухвалювати рекомендації, які не відносяться до якоїсь конкретної Сторони, але які стосуються проблемних питань, адресованих всім державам-учасникам і пропонувати чіткі кроки по ефективному виконанню положень цієї Конвенції.

Парламентське залучення до моніторингу

Національним парламентам пропонується брати участь в моніторингу виконання Конвенції на знак визнання тієї важливої ролі, яку вони відіграють у її виконанні, а держави-члени зобов'язуються подавати ГРЕВІО відповідні звіти для отримання належних консультацій з її виконання.

Вперше, в договорі Ради Європи Парламентській Асамблеї пропонується регулярно розглядати питання виконання Конвенції. Це положення визнає важливу роль, яку Парламентська Асамблея зіграла в постановці питання насильства стосовно жінок на порядок денний

засідання Ради Європи та держав-членів і її давню відданість справі вирішення цієї проблеми.

Зв'язок з іншими міжнародними документами

Розділ X Конвенції

Це положення визначає зв'язок між Конвенцією та іншими міжнародними документами для забезпечення їх гармонійного співіснування. Конвенція не впливає на права та обов'язки, які випливають з інших міжнародних документів, таких як: Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод і протоколів до неї і Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок і факультативних протоколів до неї з питань, які також охоплює Конвенція. Конвенція, перш за все, спрямована на зміцнення захисту та підтримки жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства.

Сторонам Конвенції пропонується працювати разом шляхом укладання двосторонніх або багатосторонніх угод з питань, які охоплює Конвенцією, задля зміцнення її положень або підвищення ефективності її виконання.

Прикінцеві положення

Розділ XII Конвенції

Набуття чинності

Ця Конвенція є відкритою для підписання державами – членами Ради Європи, державами, які не є членами Ради Європи (Канада, Ватикан, Японія, Мексика та США) але брали участь у її розробці, а також Європейським Союзом.

Для набуття чинності, Конвенцію мали ратифікувати десять держав.

Приєднання до Конвенції

Після набуття чинності, будь-яка держава-не член Ради Європи може приєднатися до Конвенції.

Застереження

Сторони можуть заявляти про застереження по відношенню тільки до тих статей, для яких це прямо дозволено і на строк, максимум, п'ять років, з правом відновлення тільки один раз. Можливість робити застереження має спонукати якомога більше країн до ратифікації Конвенції, бо час, який вони отримують, дає їм можливість привести своє законодавство з певних питань у відповідність до положень Конвенції.

Застереження діють по відношенню до таких статей, як:

- ▶ Стаття 30 (Компенсація), пункт 2;
- ▶ Стаття 44 (Юрисдикція), пункти 1.е, 3 та 4;
- ▶ Стаття 55 (*Судочинство при наявності однієї сторони та судочинство ex officio*), пункт 1 відносно Статті 35 у разі вчинення злочину неповнолітніми;
- ▶ Стаття 58 (Строки давності) відносно Статті 37, 38 та 39;
- ▶ Стаття 59 (Статус перебування).

Сторони також можуть залишити за собою право застосувати некримінальні санкції, замість кримінальних санкцій, передбачених Статтею 33 (психологічне насильство) та Статтею 34 (переслідування).

Сторони мають право користуватися правом на застереження після підписання або ратифікації Конвенції та відкликати їх, подавши відповідну заяву на ім'я Генерального Секретаря Ради Європи. Після п'яти років, застереження автоматично анулюються, якщо тільки вони не поновлюються. Якщо Сторона вирішує поновити свої застереження, вона має повідомити про причини прийняття такого рішення ГРЕВІО.

Заклучне слово Заступника Генерального Секретаря Ради Європи

Стамбульська Конвенція, якої ми так прагли, нарешті, набула чинності 1 серпня 2014 року. Створення, прийняття, підписання, ратифікація та набуття чинності Стамбульської Конвенції стало можливим завдяки докладанню колективних зусиль, які мобілізували ресурси та енергію всіх тих, хто активно бореться з насильством стосовно жінок, а саме: Раду Європи і її численні органи і структури, національні органи влади, інші міжнародні організації, включаючи Організацію Об'єднаних Націй, НУО, громадянське суспільство, і, звичайно ж, національні парламенти.

Всі ці установи, і люди, які керують ними, твердо вірять, що ця Конвенція забезпечує ефективну реакцію на всі ті лиха, з якими доводиться стикатися жертвам насильства. Перш, ніж Конвенція стала юридично дійсною, вона слугувала авторитетним інструментом у сфері боротьби з різними формами насильства не тільки в наших державах-членах, але і по всьому світу. З перших днів прийняття, Конвенція сприяла безпрецедентній поінформованості про недопустимість насильства стосовно жінок та домашнього насильства.

Стамбульська Конвенція базується на розумінні того, що насильство по відношенню до жінок є однією з форм гендерного насильства, яке

чиниться над жінками тільки тому, що вони жінки, і що жінки набагато більше страждають від насильства, ніж чоловіки. Оскільки на кону стоять права людини, держави зобов'язані не тільки боротися з усіма формами насильства, але і вживати заходів, які попереджують прояви будь-якої форми насильства, дозволяють захищати жертв та карати винних. Будьмо відвертими: не може бути реальної рівності між жінками та чоловіками, якщо жінки повсякчас піддаються гендерному насильству, а державні органи та установи закривають на це очі.

Тому, ми вітаємо факт набуття чинності цією Конвенцією, але наша робота має продовжуватися. Перш за все, ми маємо гарантувати її виконання. Для цього була створена група експертів ГРЕВІО, яка і виконуватиме основну моніторингову роль. Парламентська Асамблея також буде відігравати важливу і для неї нову роль: вперше національним парламентам та Парламентській Асамблеї доручили контролювати виконання Конвенції Ради Європи. І нарешті, ми маємо переконатися у тому, що і інші країни також приєднаються до списку тих держав, які вже ратифікували Конвенцію.

Цей Посібник слугуватиме для парламентарів практичним інструментом для оприлюднення Стамбульської Конвенції більш широкому загалу та роз'яснення її положень і причин, чому вони мають таке важливе значення. Дуже важливо, щоб на шляху до досягнення нашої спільної мети кожна жінка могла жити і відчувати себе вільною від насильства.

***Габріелла Баттаїні-Драгоні (Gabriella Battaini-Dragoni),**
Заступник Генерального Секретаря Ради Європи*

Додаток I

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами(СЕТС №.210)

Стамбул, 11 травня 2011 року

Преамбула

Держави – члени Ради Європи та інші держави, які підписали цю Конвенцію,

відзначаючи Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (ETS № 5, 1950 рік) та Протоколи до неї, Європейську соціальну хартію (ETS № 35, 1961 рік, переглянута в 1996 році, ETS № 163), Конвенцію Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми (CETS № 197, 2005 рік), а також Конвенцію Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (CETS № 201, 2007 рік);

відзначаючи такі рекомендації Комітету міністрів державам – членам Ради Європи: Рекомендацію Rec(2002)5 про захист жінок від насильства, Рекомендацію CM/Rec(2007)17 про стандарти та механізми гендерної рівності, Рекомендацію CM/Rec(2010)10 про роль жінок та чоловіків у недопущенні й вирішенні конфліктів та в зміцненні миру, а також інші відповідні рекомендації;

беручи до уваги зростаючий обсяг судової практики Європейського суду з прав людини, який установлює важливі стандарти у сфері насильства стосовно жінок;

ураховуючи Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 рік), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 рік), Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW, 1979 рік) та Факультативний протокол до неї (1999 рік), а також Загальну рекомендацію Комітету CEDAW

№ 19 про насильство стосовно жінок, Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права дітей (1989 рік) та Факультативні протоколи до неї (2000 рік), а також Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права інвалідів (2006 рік);

ураховуючи Римський статут Міжнародного кримінального суду (2002 рік);

відзначаючи основні принципи міжнародного гуманітарного права й, зокрема, Женевську конвенцію (IV) про захист цивільного населення під час війни (1949 рік) та Додаткові протоколи I й II (1977 рік) до неї; осуджуючи всі форми насильства стосовно жінок і домашнього насильства;

визнаючи те, що реалізація *de jure* та *de facto* рівності між жінками та чоловіками є ключовим елементом у запобіганні насильству стосовно жінок;

визнаючи те, що насильство стосовно жінок є проявом історично нерівного співвідношення сил між жінками та чоловіками, яке призвело до домінування над жінками та дискримінації жінок чоловіками та до недопущення повноцінної емансипації жінок;

визнаючи структурний характер насильства стосовно жінок як насильства за гендерною ознакою, а також те, що насильство стосовно жінок є одним з головних соціальних механізмів, яким жінок змушують зайняти підпорядковане положення порівняно із чоловіками;

визнаючи із серйозним занепокоєнням те, що жінки й дівчата часто піддаються тяжким формам насильства, як-от: домашньому насильству, сексуальним домаганням, зґвалтуванню, примусовому шлюбові, злочинам, учиненим в ім'я так званої «честі», та каліцтву геніталій, що становить тяжке порушення прав людини стосовно жінок і дівчат і є головною перешкодою для досягнення рівності між жінками та чоловіками;

визнаючи триваючі порушення прав людини під час збройних конфліктів, які зачіпають цивільне населення, особливо жінок, у формі поширеного або систематичного зґвалтування та сексуального насильства, а також можливість збільшення насильства за гендерною ознакою як під час конфліктів, так і після них;

визнаючи те, що жінки й дівчата піддаються більшому ризикові насильства за гендерною ознакою, ніж чоловіки;

визнаючи те, що домашнє насильство зачіпає жінок непропорційно й що чоловіки також можуть бути жертвами домашнього насильства;

визнаючи те, що діти є жертвами домашнього насильства, у тому числі як свідки насильства в лоні сім'ї;

прагнучи створити Європу, вільну від насильства стосовно жінок і домашнього насильства,

домовилися про таке:

ГЛАВА I – Цілі, визначення, рівність і недискримінація, загальні зобов'язання

Стаття 1 – Цілі Конвенції

1. Цілями цієї Конвенції є:
 - a) захист жінок від усіх форм насильства й недопущення, кримінальне переслідування та ліквідація насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
 - b) сприяння ліквідації всіх форм дискримінації стосовно жінок та заохочення дійсної рівності між жінками та чоловіками, у тому числі шляхом надання жінкам самостійності;
 - c) розробка всеосяжних рамок, політики та заходів для захисту всіх жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства та надання їм допомоги;
 - d) заохочення міжнародного співробітництва з метою ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
 - e) забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям та правоохоронним органам в ефективному співробітництві для прийняття комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства.
2. Ця Конвенція для забезпечення ефективного виконання Сторонами її положень установлює особливий механізм моніторингу.

Стаття 2 – Сфера застосування Конвенції

1. Ця Конвенція застосовується до всіх форм насильства стосовно жінок, у тому числі домашнього насильства, яке зачіпає жінок непропорційно.
2. Сторони заохочуються застосовувати цю Конвенцію до всіх жертв домашнього насильства. Під час виконання положень цієї Конвенції Сторони звертають особливу увагу на жінок – жертв насильства за гендерною ознакою.
3. Ця Конвенція застосовується в мирний час і в ситуаціях збройного конфлікту.

Стаття 3 – Визначення

Для цілей цієї Конвенції:

- a) «насильство стосовно жінок» розуміється як порушення прав людини й форма дискримінації стосовно жінок та означає всі акти насильства стосовно жінок за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання стосовно жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті;
- b) «домашнє насильство» означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в лоні сім'ї чи в межах місця проживання або між колишніми чи теперішніми подружжями або партнерами, незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні;
- c) «гендер» означає соціально закріплені ролі, поведінку, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними для жінок та чоловіків;

- d) «насильство стосовно жінок за гендерною ознакою» означає насильство, яке спрямоване проти жінки через те, що вона є жінкою, або яке зачіпає жінок непропорційно;
- e) «жертва» означає будь-яку фізичну особу, що піддається поведінці, зазначеній у пунктах «а» та «b»;
- f) «жінки» охоплює дівчат до 18 років.

Стаття 4 – Основоположні права, рівність і недискримінація

1. Сторони вживають необхідних законодавчих та інших заходів для підтримки та захисту права кожного, особливо жінок, на те, щоб жити без насильства як в публічній, так і в приватній сферах.
2. Сторони осуджують усі форми дискримінації стосовно жінок і своєчасно вживають необхідних законодавчих та інших заходів для запобігання дискримінації, зокрема шляхом:
 - закріплення в їхніх національних конституціях або іншому відповідному законодавстві принципу рівності між жінками та чоловіками й забезпечення практичної реалізації цього принципу;
 - заборони дискримінації стосовно жінок, у тому числі за допомогою використання санкцій, де це доречно;
 - скасування законів та практики, які є дискримінаційними стосовно жінок.
3. Виконання положень цієї Конвенції Сторонами, зокрема вжиття заходів для захисту прав жертв, забезпечується без дискримінації за будь-якою ознакою, як-от: статі, гендеру, раси, кольору шкіри, мови, релігійних, політичних або інших переконань, національного або соціального походження, належності до національної меншини, майнового стану, народження, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, віку, стану здоров'я, інвалідності, сімейного стану, статусу мігранта чи біженця або іншого статусу.

4. Спеціальні заходи, які є необхідними для запобігання насильству за гендерною ознакою та захисту жінок від насильства за гендерною ознакою, не розглядаються як дискримінація згідно з положеннями цієї Конвенції.

Стаття 5 – Зобов'язання та належна увага з боку держави

1. Сторони утримуються від вчинення будь-яких актів насильства стосовно жінок і забезпечують, щоб державні органи, посадові особи, представники, установи та інші учасники, які діють від імені держави, діяли відповідно до цього зобов'язання.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих та інших заходів для забезпечення належної уваги до недопущення, розслідування, покарання та забезпечення компенсації стосовно актів насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції та які вчинені недержавними учасниками.

Стаття 6 – Політика, яка враховує гендерні аспекти

Сторони зобов'язуються включати гендерну перспективу у виконання положень цієї Конвенції та оцінку їхнього впливу, а також заохочувати й ефективно здійснювати політику рівності між жінками та чоловіками й надання жінкам самостійності.

ГЛАВА II – Комплексна політика та збір даних

Стаття 7 – Усеосяжна та скоординована політика

1. Сторони вживають необхідних законодавчих та інших заходів для прийняття та здійснення загальнодержавної ефективної, усеосяжної та скоординованої політики, яка охоплює всі відповідні заходи для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, і пропонують цілісну відповідь насильству стосовно жінок.

2. Сторони забезпечують, щоб у політиці, зазначеній у пункті 1, у центрі всіх заходів були права жертви та щоб така політика здійснювалася за допомогою ефективного співробітництва між усіма відповідними органами, установами та організаціями.
3. Заходи, ужиті відповідно до цієї статті, охоплюють, де це доречно, усіх відповідних учасників, як-от: державні органи, національні, регіональні й місцеві парламенти та органи, національні установи з прав людини та організації громадянського суспільства.

Стаття 8 – Фінансові ресурси

Сторони виділяють відповідні фінансові та людські ресурси для належного здійснення комплексної політики, заходів і програм для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, у тому числі тієї комплексної політики, заходів і програм, які здійснюються неурядовими організаціями та громадянським суспільством.

Стаття 9 – Неурядові організації та громадянське суспільство

Сторони визнають, заохочують і підтримують на всіх рівнях роботу відповідних неурядових організацій та громадянського суспільства, які активно діють у боротьбі з насильством стосовно жінок, і встановлюють ефективне співробітництво із цими організаціями.

Стаття 10 – Координуючий орган

1. Сторони призначають або засновують один або більше офіційних органів, відповідальних за координацію, виконання, моніторинг та оцінку політики та заходів для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції. Ці органи координують збір даних, як зазначено в статті 11, аналізують і поширюють його результати.

2. Сторони забезпечують, щоб органи, призначені або засновані відповідно до цієї статті, отримували інформацію загального характеру про заходи, ужиті згідно з главою VIII.
3. Сторони забезпечують, щоб органи, призначені або засновані відповідно до цієї статті, мали можливість безпосередньо підтримувати зв'язок і зміцнювати відносини з відповідними органами в інших Сторонах.

Стаття 11 – Збір даних і дослідження

1. Для цілей виконання цієї Конвенції Сторони зобов'язуються:
 - а) регулярно збирати відповідні дезагреговані статистичні дані про випадки всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції;
 - б) підтримувати дослідження стосовно всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, для вивчення його основних причин і наслідків, кількості випадків і рівня винесених вироків, а також ефективності заходів, ужитих для виконання цієї Конвенції.
2. Сторони докладають зусиль для проведення опитувань населення на регулярній основі для оцінки поширення й тенденцій усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
3. Сторони забезпечують групу експертів, зазначену в статті 66 цієї Конвенції, інформацією, зібраною відповідно до цієї статті, для стимулювання міжнародного співробітництва та уможливлення міжнародного порівняльного аналізу.
4. Сторони забезпечують, щоб інформація, зібрана відповідно до цієї статті, була доступною громадськості.

ГЛАВА III – Недопущення

Стаття 12 – Загальні зобов'язання

1. Сторони вживають необхідних заходів для заохочення змін у соціальних і культурних моделях поведінки жінок та чоловіків з

метою викорінення упереджень, звичаїв, традицій та всіх інших практик, які ґрунтуються на ідеї неповноцінності жінок або на стереотипних ролях жінок та чоловіків.

2. Сторони вживають необхідних законодавчих та інших заходів для запобігання всім формам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, будь-якою фізичною або юридичною особою.
3. Будь-які заходи, ужиті згідно із цією главою, повинні враховувати й спрямовуватися на особливі потреби осіб, які стали вразливими внаслідок особливих обставин; у центрі таких заходів повинні бути права людини всіх жертв.
4. Сторони вживають необхідних заходів для заохочення всіх членів суспільства, особливо чоловіків і хлопців, активно сприяти запобіганню всім формам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
5. Сторони забезпечують, щоб культура, звичаї, релігія, традиція або так звана «честь» не розглядалися як виправдання будь-яких актів насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
6. Сторони вживають необхідних заходів для заохочення програм та діяльності для надання жінкам самостійності.

Стаття 13 – Підвищення обізнаності

1. Сторони заохочують або проводять на регулярній основі та на всіх рівнях кампанії або програми з підвищення обізнаності, у тому числі в співробітництві з національними установами з прав людини та органами з питань забезпечення рівності, громадянським суспільством та неурядовими організаціями, зокрема жіночими організаціями, де це доречно, для підвищення обізнаності та розуміння серед широкої громадськості різних проявів усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, та їхніх наслідків для дітей, а також потреби в запобіганні такому насильству.

2. Сторони забезпечують широке поширення серед широкої громадськості інформації про заходи, доступні для запобігання актам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

Стаття 14 – Навчання

1. Сторони здійснюють, де це доречно, необхідні кроки для включення адаптованого до рівня розвитку учнів навчального матеріалу з таких питань, як рівність між жінками та чоловіками, нестереотипні гендерні ролі, взаємна повага, вирішення конфліктів у міжособистісних стосунках без застосування насильства, насильство стосовно жінок за гендерною ознакою та право на особисту цілісність, у формальні навчальні плани на всіх рівнях навчання.
2. Сторони здійснюють необхідні кроки для заохочення принципів, зазначених у пункті 1, у неформальних навчальних структурах, а також у спортивних, культурно-дозвіллевих структурах і в засобах масової інформації.

Стаття 15 – Підготовка спеціалістів

1. Сторони забезпечують або посилюють належну підготовку для відповідних спеціалістів, які займаються жертвами або особами, що вчинили будь-які акти насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, з питань недопущення та виявлення такого насильства, забезпечення рівності між жінками та чоловіками, потреб і прав жертв, а також стосовно того, як запобігати повторній віктимізації.
2. Сторони заохочують, щоб підготовка, зазначена в пункті 1, охоплювала підготовку зі скоординованого міжвідомчого співробітництва для забезпечення всеосяжного та відповідного управління зверненнями у випадках насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

Стаття 16 – Профілактичне втручання та лікувальні програми

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для запровадження або підтримки програм, спрямованих на навчання осіб, що вчинили домашнє насильство, ненасильницькій поведінці в міжособистісних стосунках з метою запобігання подальшому насильству та зміни насильницьких манер поведінки.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для запровадження або підтримки лікувальних програм, спрямованих на профілактику рецидивів з боку правопорушників, зокрема з боку осіб, що вчинили статеві злочини.
3. Під час ужиття заходів, зазначених у пунктах 1 та 2, Сторони забезпечують, щоб першочергова увага приділялася безпеці, підтримці та правам людини жертв і щоб, де це доречно, ці програми запроваджувалися та виконувалися в тісному співробітництві зі спеціалізованими службами підтримки жертв.

Стаття 17 – Участь приватного сектора та засобів масової інформації

1. Сторони заохочують приватний сектор, сектор інформаційно-комунікаційних технологій та засоби масової інформації, з належною повагою до свободи висловлювань та їхньої незалежності, брати участь у розробці та здійсненні політики та запровадженні керівних принципів і стандартів саморегулювання для запобігання насильству стосовно жінок та підвищення поваги до їхньої гідності.
2. Сторони розвивають і заохочують у співробітництві з учасниками приватного сектора навички серед дітей, батьків та викладачів стосовно того, як діяти з інформаційно-комунікаційним середовищем, яке надає доступ до принизливого контенту сексуального або насильницького характеру, який може бути шкідливим.

ГЛАВА IV – Захист та підтримка

Стаття 18 – Загальні зобов'язання

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для захисту всіх жертв від будь-яких подальших актів насильства.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів згідно з національним законодавством для забезпечення існування належних механізмів здійснення ефективного співробітництва між усіма відповідними державними органами, у тому числі судовими органами, прокуратурою, правоохоронними органами, місцевими та регіональними органами, а також неурядовими організаціями та іншими відповідними організаціями й суб'єктами, для захисту й підтримки жертв і свідків усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, у тому числі шляхом звернення до загальних і спеціалізованих служб підтримки, зазначених у статтях 20 та 22 цієї Конвенції.
3. Сторони забезпечують, щоб заходи, ужиті згідно із цією главою:
 - ґрунтувалися на гендерному розумінні насильства стосовно жінок і домашнього насильства та зосереджувалися на правах людини та безпеці жертви;
 - ґрунтувалися на комплексному підході, який враховує відносини між жертвами, правопорушниками, дітьми та їхнім більш широким соціальним оточенням;
 - були спрямовані на уникнення повторної віктимізації;
 - були спрямовані на надання самостійності та економічної незалежності жінкам – жертвам насильства;
 - дозволяли, де це доречно, щоб різні служби захисту та підтримки розташовувалися в тих самих приміщеннях;
 - ураховували особливі потреби уразливих осіб, у тому числі дітей-жертв, та були доступними для них.

4. Надання послуг не повинно залежати від готовності жертви висунути обвинувачення або свідчити проти будь-якого правопорушника.
5. Сторони вживають відповідних заходів для забезпечення консульського й іншого захисту та підтримки їхнім громадянам та іншим жертвам, які мають право на такий захист, згідно з їхніми зобов'язаннями за міжнародним правом.

Стаття 19 – Інформація

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви отримували відповідну та своєчасну інформацію про доступні служби підтримки та правові заходи мовою, яку вони розуміють.

Стаття 20 – Загальні служби підтримки

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви мали доступ до служб, які допомагають їм відновитися після насильства. Ці заходи повинні охоплювати, за необхідності, такі послуги, як юридичні та психологічні консультації, фінансову допомогу, надання житла, навчання, підготовку та допомогу в пошуку роботи.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви мали доступ до служб охорони здоров'я та соціальних служб і щоб ці служби мали необхідні ресурси, а спеціалісти були підготовленими для надання допомоги жертвам та направляли їх до належних служб.

Стаття 21 – Допомога в індивідуальних (колективних) скаргах

Сторони забезпечують, щоб жертви мали інформацію та доступ до застосовуваних регіональних і міжнародних індивідуальних (колективних) механізмів скарг. Сторони заохочують надання чіткої та продуманої допомоги жертвам у поданні будь-яких таких скарг.

Стаття 22 – Спеціалізовані служби підтримки

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення або організації, з дотриманням належного географічного розподілу, невідкладних, коротко- і довгострокових спеціалізованих служб підтримки будь-якій жертві, що піддається будь-яким актам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
2. Сторони забезпечують або створюють спеціалізовані служби підтримки жінок для всіх жінок – жертв насильства та їхніх дітей.

Стаття 23 – Притулки

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення створення відповідних, легкодоступних притулків у достатній кількості для надання безпечного розміщення жертв, особливо жінок та їхніх дітей, та надання їм дієвої допомоги.

Стаття 24 – Телефонні лінії допомоги

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для запровадження загальнодержавних цілодобових (24/7) безоплатних телефонних ліній допомоги для надання консультацій абонентам, конфіденційно або з належним урахуванням їхньої анонімності, стосовно всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

Стаття 25 – Підтримка жертв сексуального насильства

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення створення відповідних легкодоступних консультативних центрів допомоги жертвам зґвалтування або сексуального насильства в достатній кількості для забезпечення медичної та судово-медичної експертизи, підтримки у випадку травм і надання консультацій жертвам.

Стаття 26 – Захист та підтримка дітей-свідків

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб під час надання захисту та послуг

з підтримки жертв належно враховувалися права та потреби дітей – свідків усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

2. Заходи, ужиті відповідно до цієї статті, охоплюють орієнтовані на відповідну вікову групу психосоціальні консультації дітей – свідків усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, та приділяють належну увагу найкращим інтересам дитини.

Стаття 27 – Повідомлення

Сторони вживають необхідних заходів для заохочення будь-якої особи – свідка вчинення актів насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, або особи, яка має обґрунтовані підстави вважати, що такий акт може бути вчинено або що очікуються подальші акти насильства, повідомляти про це компетентним організаціям або органам.

Стаття 28 – Повідомлення спеціалістів

Сторони вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб правила конфіденційності, які покладаються національним законодавством на певних спеціалістів, не становили перешкоди стосовно можливості, за певних умов, їхнього повідомлення компетентним організаціям або органам, якщо в них є обґрунтовані підстави вважати, що вчинено тяжкий акт насильства, який підпадає під сферу застосування цієї Конвенції, або що очікуються подальші тяжкі акти насильства.

ГЛАВА V – Матеріальне право

Стаття 29 – Цивільні позови та засоби правового захисту

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення жертв належними засобами цивільно-правового захисту стосовно правопорушника.

2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення жертв, згідно із загальними принципами міжнародного права, належними засобами цивільно-правового захисту стосовно державних органів, які не виконали свого обов'язку вжити необхідних запобіжних або захисних заходів у межах своїх повноважень.

Стаття 30 – Компенсація

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви мали право вимагати компенсацію від осіб, що вчинили будь-яке з правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції.
2. Належна державна компенсація присуджуються тим, хто постраждав від тяжких тілесних ушкоджень або порушення здоров'я, настільки, наскільки шкода не покривається з інших джерел, як-от: правопорушником, страхуванням або державним медичним і соціальним забезпеченням. Це не перешкоджає Сторонам вимагати повернення наданої компенсації від правопорушника, за умови належного забезпечення безпеки жертви.
3. Заходи, ужиті відповідно до пункту 2, забезпечують надання компенсації в межах розумного строку.

Стаття 31 – Опіка, права на відвідування та безпека

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб під час визначення опіки та прав на відвідування дітей до уваги бралися випадки насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб здійснення будь-яких прав на відвідування або опіку не ставило під загрозу права та безпеку жертви або дітей.

Стаття 32 – Цивільні наслідки примусових шлюбів

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб шлюби, укладені під примусом, могли бути оскаржені, анульовані або розірвані без покладення неналежного фінансового або адміністративного тягаря на жертву.

Стаття 33 – Психологічне насильство

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб умисну поведінку, яка призводить до тяжкого порушення психічної цілісності шляхом примушування або погроз, було криміналізовано.

Стаття 34 – Переслідування

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб умисну поведінку, яка полягає в повторному здійсненні загрозливої поведінки, спрямованої на іншу особу, що змушує його чи її боятися за свою безпеку, було криміналізовано.

Стаття 35 – Фізичне насильство

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб умисну поведінку, яка полягає у вчиненні актів фізичного насильства проти іншої особи, було криміналізовано.

Стаття 36 – Сексуальне насильство, у тому числі зґвалтування

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб було криміналізовано такі форми умисної поведінки:
 - а) здійснення, без згоди, вагінального, анального або орального проникнення сексуального характеру в тіло іншої особи з використанням будь-якої частини тіла або предмета;
 - б) здійснення, без згоди, інших актів сексуального характеру з особою;

- c) примушування іншої особи до здійснення, без згоди, актів сексуального характеру з третьою особою.
2. Згоду повинно бути надано добровільно як результат вільного волевиявлення особи, отриманого в контексті супутніх обставин.
3. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб положення пункту 1 також застосовувалися до актів, учинених проти колишніх чи теперішніх подружжів або партнерів, як це визнається національним законодавством.

Стаття 37 – Примусовий шлюб

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб умисну поведінку, яка полягає в примушуванні дорослого або дитини до вступу в шлюб, було криміналізовано.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб умисну поведінку, яка полягає в заманюванні дорослого або дитини на територію Сторони або держави іншої, ніж та, у якій він чи вона проживає, для примушування цього дорослого або дитини до вступу в шлюб, було криміналізовано.

Стаття 38 – Каліцтво жіночих геніталій

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб було криміналізовано такі форми умисної поведінки:

- a) видалення, інфібуляція або здійснення будь-якого іншого каліцтва в цілому або частково великих статевих губ, малих статевих губ або клітора;
- b) примушування жінки до того, щоб вона зазнала актів, перелічених у підпункті «а», або схилення її до цього;

- c) підбурювання, примушування дівчини до того, щоб вона зазнала актів, перелічених у підпункті «а», або схилення її до цього.

Стаття 39 – Примусовий аборт та примусова стерилізація

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб було криміналізовано такі форми умисної поведінки:

- a) проведення абортів жінці без її попередньої та інформованої згоди;
- b) проведення хірургічного втручання, метою або наслідком якого є припинення здатності жінки до природної репродукції без її попередньої та інформованої згоди або розуміння процедури.

Стаття 40 – Сексуальне домагання

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або наслідком якої є порушення гідності особи, зокрема шляхом створення залякувального, ворожого, принизливого або образливого середовища, підлягала кримінальній або іншій юридичній санкції.

Стаття 41 – Пособництво або підбурювання та замах

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для визнання правопорушенням умисно вчиненого пособництва або підбурювання у вчиненні будь-якого з правопорушень, установлених відповідно до статей 33, 34, 35, 36, 37, пункту «а» статті 38 та статті 39 цієї Конвенції.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для встановлення правопорушеннями умисно вчинених замахів на вчинення правопорушень, установлених відповідно до статей 35, 36, 37, пункту «а» статті 38 та статті 39 цієї Конвенції.

Стаття 42 – Неприйнятні виправдання злочинів, у тому числі злочини, учинені в ім'я так званої «честі»

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб у кримінальному провадженні, розпочатому після вчинення будь-якого з актів насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, культура, звичаї, релігія, традиція або так звана «честь» не розглядалися як виправдання таких актів. Це охоплює, зокрема, заяви про те, що жертва порушила культурні, релігійні, соціальні чи традиційні норми або звичаї належної поведінки.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих заходів для забезпечення того, щоб підбурювання будь-якою особою стосовно дитини вчинити будь-який з актів, зазначений у пункті 1, не зменшувало кримінальної відповідальності такої особи за вчинені акти.

Стаття 43 – Настання відповідальності за кримінальні правопорушення

Відповідальність за правопорушення, установлені відповідно до цієї Конвенції, настає незалежно від характеру відносин між жертвою та правопорушником.

Стаття 44 – Юрисдикція

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для встановлення юрисдикції над будь-яким правопорушенням, установленим відповідно до цієї Конвенції, якщо правопорушення вчинено:
 - a) на їхній території, або
 - b) на борту корабельного судна під їхнім прапором, або
 - c) на борту повітряного судна, зареєстрованого відповідно до їхнього законодавства, або
 - d) одним з їхніх громадян, або

е) особою, яка постійно проживає на їхній території.

2. Сторони докладають зусиль для вжиття необхідних законодавчих або інших заходів з метою встановлення юрисдикції над будь-яким правопорушенням, установленим відповідно до цієї Конвенції, якщо правопорушення вчинено проти одного з їхніх громадян або особи, яка постійно проживає на їхній території.
3. Для кримінального переслідування правопорушень, установлених відповідно до статей 36, 37, 38 та 39 цієї Конвенції, Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб їхня юрисдикція не залежала від умови, що дії криміналізовано в місці, де їх було вчинено.
4. Для кримінального переслідування правопорушень, установлених відповідно до статей 36, 37, 38 та 39 цієї Конвенції, Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб їхня юрисдикція стосовно підпунктів «d» та «e» пункту 1, не залежала від умови, що кримінальне переслідування може бути розпочато тільки після повідомлення жертви правопорушення або надання інформації державою, на території якої було вчинено правопорушення.
5. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для встановлення юрисдикції над правопорушеннями, установленими відповідно до цієї Конвенції, у випадках, коли ймовірний правопорушник присутній на їхній території та не підлягає екстрадиції іншій Стороні тільки на підставі свого громадянства.
6. У випадках, коли ймовірне правопорушення, установлене відповідно до цієї Конвенції, підпадає під юрисдикцію більше ніж однієї Сторони, такі Сторони, де це доречно, проводять консультації одна з одною для визначення найсприятливішої юрисдикції для кримінального переслідування.
7. Без шкоди загальним нормам міжнародного права ця Конвенція не виключає будь-якої кримінальної юрисдикції, що здійснює Страна відповідно до свого національного законодавства.

Стаття 45 – Санкції та заходи

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення покарання ефективними, пропорційними та переконливими санкціями за вчинення правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції, з урахуванням ступеня їхньої тяжкості. Ці санкції охоплюють, де це доречно, вирок, що передбачають позбавлення волі, що може стати підставою для екстрадиції.
2. Сторони можуть приймати інші заходи стосовно правопорушників, як-от:
 - моніторинг або нагляд стосовно засуджених осіб;
 - позбавлення батьківських прав, якщо найкращі інтереси дитини, які можуть охоплювати безпеку жертви, не можуть бути гарантовані в будь-який інший спосіб.

Стаття 46 – Обтяжуючі обставини

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення можливості врахування таких обставин, якщо вони вже не є частиною складових елементів правопорушення, згідно з відповідними положеннями національного законодавства як обтяжуючі обставини під час визначення вироку за правопорушення, установлені відповідно до цієї Конвенції:

- a) правопорушення було вчинено проти колишнього чи теперішнього подружжя або партнера, як це визнається національним законодавством, членом сім'ї, особою, яка проживає разом з жертвою, або особою, яка зловжила своїми повноваженнями;
- b) правопорушення або пов'язані правопорушення були вчинені повторно;
- c) правопорушення було вчинено проти особи, уразливої через особливі обставини;

- d) правопорушення було вчинено проти дитини або в присутності дитини;
- e) правопорушення вчинили дві або більше осіб, які діяли разом;
- f) правопорушенню передувало або його супроводжувало тяжке насильство;
- g) правопорушення було вчинено із застосуванням зброї або з погрозою застосування зброї;
- h) правопорушення завдало жертві тяжкої фізичної або психологічної шкоди;
- i) правопорушника вже було засуджено за правопорушення подібного характеру.

Стаття 47 – Вироки, винесені іншою Стороною

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення можливості під час визначення вироку враховувати остаточні вироби, винесені іншою Стороною стосовно правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції.

Стаття 48 – Заборона на обов'язкові альтернативні процеси або вироби з вирішення спорів

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для заборони на обов'язкові альтернативні процеси з вирішення спорів, у тому числі посередництво та примирення, стосовно всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб у разі винесення рішення про сплату штрафу належним чином урахувалася здатність правопорушника виконати свої фінансові зобов'язання перед жертвою.

ГЛАВА VI – Розслідування, кримінальне переслідування, процесуальне право та захисні заходи

Стаття 49 – Загальні зобов'язання

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб розслідування та судові провадження стосовно всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, здійснювалися без неналежних затримок і з урахуванням прав жертви на всіх стадіях кримінального провадження.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів згідно з основними принципами прав людини та з огляду на гендерне розуміння насильства для забезпечення ефективного розслідування та кримінального переслідування правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції.

Стаття 50 – Невідкладне реагування, запобігання та захист

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб відповідальні правоохоронні органи негайно та належним чином реагували на всі форми насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, шляхом надання належного та невідкладного захисту жертвам.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб відповідальні правоохоронні органи негайно та належним чином здійснювали запобігання всім формам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, та захист від усіх таких форм, у тому числі застосування профілактичних оперативних заходів та збір доказів.

Стаття 51 – Оцінка ризиків та управління ризиками

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб оцінка летального ризику,

серйозності ситуації та ризику повторення насильства здійснювалася всіма відповідними органами для управління ризиком та, якщо необхідно, для забезпечення скоординованої безпеки та підтримки.

2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб оцінка, зазначена в пункті 1, належним чином урахувала на всіх стадіях розслідування та застосування захисних заходів те, що особи, що вчинили акти насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, мають вогнепальну зброю або мають доступ до неї.

Стаття 52 – Нагальні заборонювальні приписи

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб компетентним органам надавалися повноваження видавати приписи в ситуаціях безпосередньої небезпеки про те, щоб особа, що вчинила домашнє насильство, звільнила місце проживання жертви або особи, яка знаходиться в ситуації ризику, на достатній період, та заборонити правопорушнику заходити до місця проживання жертви або особи, яка знаходиться в ситуації ризику, або контактувати з жертвою або особою, яка знаходиться в ситуації ризику. Заходи, ужиті відповідно до цієї статті, надають пріоритет безпеці жертви або особи, яка знаходиться в ситуації ризику.

Стаття 53 – Обмежувальні або захисні приписи

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб належні обмежувальні або захисні приписи були доступними для жертв усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб обмежувальні або захисні приписи, зазначені в пункті 1, були:
 - доступними для невідкладного захисту та без покладення неналежного фінансового або адміністративного тягаря на жертву;

- виданими на певний період або до їхньої зміни чи зняття;
 - у разі необхідності виданими на основі *ex parte*, що має негайну дію;
 - доступними незалежно від іншого правового провадження або на додаток до нього;
 - дозволеними бути представленими в подальшому правовому провадженні.
3. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб порушення обмежувальних або захисних приписів, виданих відповідно до пункту 1, підлягало ефективним, пропорційним та переконливим кримінальним або іншим юридичним санкціям.

Стаття 54 – Розслідування та докази

Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб у будь-якому цивільному або кримінальному провадженні докази, які стосуються історії сексуальних стосунків та поведінки жертви, дозволялися тільки тоді, коли це є суттєвим і необхідним.

Стаття 55 – Провадження ex parte та ex officio

1. Сторони забезпечують, щоб розслідування або кримінальне переслідування правопорушень, установлених відповідно до статей 35, 36, 37, 38 та 39 цієї Конвенції, не залежали цілком від повідомлення або скарги, поданої жертвою, якщо правопорушення було вчинено цілком або частково на її території, і щоб провадження могло продовжуватися навіть, якщо жертва відкликає свою заяву або скаргу.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення згідно з умовами, передбаченими їхнім національним законодавством, можливості для урядових та неурядових організацій та радників з питань домашнього насильства

надавати допомогу та (або) підтримку жертвам на їхнє прохання під час розслідування та судового провадження стосовно правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції.

Стаття 56 – Заходи захисту

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для захисту прав та інтересів жертв, у тому числі їхніх особливих потреб як свідків, на всіх стадіях розслідування та судового провадження, зокрема шляхом:
 - a) забезпечення їхньої безпеки, а також безпеки їхніх сімей та свідків від погроз, помсти та повторної віктимізації;
 - b) забезпечення інформування жертв, принаймні у випадках, коли жертви та сім'ї можуть бути в небезпеці, коли правопорушник утік або його звільнено тимчасово чи остаточно;
 - c) інформування їх згідно з умовами, передбаченими національним законодавством, про їхні права й послуги, які їм може бути надано, та про наслідки розгляду їхньої заяви, обвинувачень, загальний розвиток розслідування та провадження, їхню роль у цьому, а також результат розгляду їхньої справи;
 - d) надання жертвам можливості в спосіб, що відповідає процесуальним нормам національного законодавства, бути вислуханими, подавати докази та викладати безпосередньо або через посередника свої думки, потреби й стурбованості, а також щоб такі думки, потреби й стурбованості були розглянуті;
 - e) забезпечення жертв належними послугами підтримки для представлення та врахування належним чином їхніх прав й інтересів;
 - f) забезпечення того, щоб могли бути прийняті заходи для захисту приватного життя та репутації жертви;
 - g) забезпечення уникнення контакту між жертвами та правопорушниками в приміщеннях суду та правоохоронних органів, де це можливо;

- h) надання жертвам незалежних та компетентних перекладачів, коли жертви є учасниками провадження або коли вони подають докази;
 - i) надання можливості жертвам давати свідчення відповідно до норм, передбачених національним законодавством, у залі суду без особистої присутності або принаймні без присутності ймовірного правопорушника, особливо шляхом використання відповідних комунікаційних технологій, де це можливо.
2. Дитина – жертва та дитина – свідок насильства стосовно жінок і домашнього насильства забезпечуються, де це доречно, спеціальними заходами захисту з урахуванням найкращих інтересів дитини.

Стаття 57 – Правова допомога

Сторони забезпечують право на правову допомогу та безоплатну правову допомогу жертвам відповідно до умов, передбачених їхнім національним законодавством.

Стаття 58 – Строки давності

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення подовження строку давності для порушення будь-яких правових проваджень стосовно правопорушень, установлених відповідно до статей 36, 37, 38 та 39 цієї Конвенції, на строк, який достатній для здійснення ефективного порушення провадження після досягнення жертвою повноліття і який буде домірним до ступеня тяжкості правопорушення, про яке йдеться.

ГЛАВА VII – Міграція та притулок

Стаття 59 – Статус перебування

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертвам статус перебування яких залежить від статусу перебування подружжя або партнера, як це визначено національним законодавством, у разі розірвання шлюбу або стосунків надавався в разі особливо складних обставин, за заявою, незалежний дозвіл на перебування, незалежно

від тривалості шлюбу або стосунків. Умови стосовно надання й тривалості незалежного дозволу на перебування встановлюються національним законодавством.

2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви могли отримати призупинення провадження стосовно вислання, порушеного у зв'язку зі статусом перебування, який залежить від статусу перебування подружжя або партнера, як це визначено національним законодавством, для надання їм можливості подати заяву про отримання незалежного дозволу на перебування.
3. Сторони видають поновлюваний дозвіл на перебування жертвам в одній з двох зазначених нижче ситуацій або в обох:
 - a) коли компетентний орган вважає, що їхнє перебування є необхідним у зв'язку з їхньою особистою ситуацією;
 - b) коли компетентний орган вважає, що їхнє перебування є необхідним для цілей їхнього співробітництва з компетентними органами в розслідуванні або кримінальному провадженні.
4. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви примусового шлюбу, які вивезені до іншої країни для цілей шлюбу та які, як наслідок, втратили свій статус перебування в країні, де вони постійно проживають, могли це право відновити.

Стаття 60 – Заяви про надання притулку, які ґрунтуються на гендерній ознаці

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб насильство стосовно жінок за гендерною ознакою могло бути визнано як форма переслідування в розумінні статті 1 А (2) Конвенції про статус біженців 1951 року та як форма тяжкої шкоди, що є підставою для додаткового (субсидіарного) захисту.

2. Сторони забезпечують, щоб під час розгляду кожного положення Конвенції враховувалося тлумачення, яке враховує гендерний фактор, і у випадках, коли встановлено, що існують побоювання стосовно переслідувань за одним або більше із цих положень, заявникам надається статус біженця згідно із застосовними відповідними документами.
3. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для розробки з урахуванням гендерного фактору процедур прийому та служб підтримки для шукачів притулку, а також гендерних керівних принципів і процедур надання притулку з урахуванням гендерного фактору, у тому числі визначення статусу біженця та заяв про міжнародний захист.

Стаття 61 – Невислання

1. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для дотримання принципу невислання згідно з існуючими зобов'язаннями за міжнародним правом.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви насильства стосовно жінок, які потребують захисту, незважаючи на їхній статус або місце перебування, за жодних обставин не поверталися до будь-якої країни, де існував би ризик їхньому життю або де вони могли б бути піддані тортурам або нелюдському чи принизливому поводженню або покаранню.

ГЛАВА VIII – Міжнародне співробітництво

Стаття 62 – Загальні принципи

1. Сторони співробітничать між собою настільки широко, наскільки це можливо, відповідно до положень цієї Конвенції та шляхом застосування відповідних міжнародних та регіональних документів про співробітництво в цивільних і кримінальних справах, домовленостей, погоджених на основі

уніфікованого або взаємозобов'язувального та національного законодавства для:

- a) недопущення, боротьби та переслідування всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції;
 - b) захисту та надання допомоги жертвам;
 - c) розслідувань або проваджень стосовно правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції;
 - d) виконання відповідних судових рішень у цивільних та кримінальних справах, винесених судовими органами Сторін, у тому числі захисних приписів.
2. Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб жертви правопорушення, установленого відповідно до цієї Конвенції та вчиненого на території Сторони іншої, ніж та, де вони проживають, могли подати скаргу до компетентних органів їхньої держави проживання.
 3. Якщо Сторона, яка обумовлює надання взаємної правової допомоги в кримінальних справах, екстрадицію або виконання судових рішень у цивільних або кримінальних справах, винесених іншою Стороною цієї Конвенції, наявністю договору, отримує запит про таке правове співробітництво від Сторони, з якою вона не уклала такого договору, вона може вважати цю Конвенцію правовою підставою для надання взаємної правової допомоги в кримінальних справах, екстрадиції або виконання судових рішень у цивільних або кримінальних справах, винесених іншою Стороною стосовно правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції.
 4. Сторони докладають зусиль для включення, де це доречно, питань запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьби із цими явищами в програми допомоги розвитку, передбачені на користь третіх держав, у тому числі шляхом укладення двосторонніх і багатосторонніх угод з

третіми державами з метою сприяння захисту жертв відповідно до пункту 5 статті 18.

Стаття 63 – Заходи стосовно осіб, які знаходяться в ситуації ризику

Коли Сторона, на основі інформації, яка знаходиться в її розпорядженні, має обґрунтовані підстави вважати, що особа знаходиться в ситуації безпосереднього ризику заподіяння будь-якого акту насильства, зазначеного в статтях 36, 37, 38 та 39 цієї Конвенції, на території іншої Сторони, Сторона, яка має інформацію, заохочується передати її без затримок останній для забезпечення вжиття належних заходів захисту. Де це можливо, ця інформація охоплює подробиці про існуючі положення стосовно захисту на користь особи, яка знаходиться в ситуації ризику.

Стаття 64 – Інформація

1. Запитувана Сторона невідкладно інформує запитуючу Сторону про остаточний результат дій, здійснених за цією главою. Запитувана Сторона також невідкладно інформує запитуючу Сторону про будь-які обставини, які унеможливають виконання запитуваної дії або можуть суттєво її затримати.
2. Сторона може, у межах свого національного законодавства, без попереднього запиту надіслати іншій Стороні інформацію, отриману в рамках її розслідувань, коли вона вважає, що розкриття такої інформації могло б допомогти отримуючій Стороні в недопущенні кримінальних правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції, або в порушенні чи проведенні розслідувань або проваджень стосовно таких кримінальних правопорушень, або що це могло б призвести до надіслання такою Стороною запиту про співробітництво за цією главою.
3. Сторона, яка отримує будь-яку інформацію відповідно до пункту 2, надсилає таку інформацію своїм компетентним органам для того, щоб було здійснено провадження, якщо вони вважаються

доречними, або щоб ця інформація могла бути врахована у відповідних цивільних та кримінальних провадженнях.

Стаття 65 – Захист даних

Персональні дані зберігаються та використовуються відповідно до зобов'язань, узятих Сторонами за Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (ETS № 108).

ГЛАВА IX – Механізм моніторингу

Стаття 66 – Група експертів з дій проти насильства стосовно жінок і домашнього насильства

1. Група експертів з дій проти насильства стосовно жінок і домашнього насильства (далі – ГРЕВІО) здійснює моніторинг виконання цієї Конвенції Сторонами.
2. ГРЕВІО складається мінімум з 10 членів і максимум з 15 членів з урахуванням гендерного та географічного балансу, а також багатодисциплінарної експертизи. Її члени обираються Комітетом Сторін з кандидатів, призначених Сторонами на чотирирічний строк, з правом переобрання один раз та обираються з громадян Сторін.
3. Перше обрання 10 членів здійснюється протягом одного року після набрання чинності цією Конвенцією. Обрання п'яти додаткових членів здійснюється після 25-ої ратифікації або приєднання.
4. Обрання членів ГРЕВІО ґрунтується на таких принципах:
 - а) вони обираються за прозорою процедурою з осіб високих моральних якостей, відомих за їхню визнану компетенцію в галузі прав людини, гендерної рівності, насильства стосовно жінок і домашнього насильства або надання допомоги та захисту жертвам, або продемонстрували професійний досвід у сферах, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції;

- b) два члени ГРЕВІО не можуть бути громадянами однієї держави;
 - c) вони повинні представляти основні правові системи;
 - d) вони повинні представляти відповідних учасників та установи, які займаються питаннями насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
 - e) вони діють в особистій якості та є незалежними й неупередженими під час виконання своїх функцій і можуть ефективно виконувати свої обов'язки.
5. Процедура обрання членів ГРЕВІО визначається Комітетом міністрів Ради Європи після консультацій зі Сторонами та отримання одностайної згоди Сторін протягом шести місяців після набрання чинності цією Конвенцією.
 6. ГРЕВІО приймає власні правила процедури.
 7. Члени ГРЕВІО та інші члени делегацій, які здійснюють візити до країн, як це передбачено в пунктах 9 та 14 статті 68, користуються привілеями та імунітетами, установленими в додатку до цієї Конвенції.

Стаття 67 – Комітет Сторін

1. Комітет Сторін складається з представників Сторін цієї Конвенції.
2. Комітет Сторін скликається Генеральним секретарем Ради Європи. Його перше засідання проводиться протягом одного року після набрання чинності цією Конвенцією для обрання членів ГРЕВІО. Після цього він збирається кожний раз, коли одна третина Сторін, Президент Комітету Сторін або Генеральний секретар вимагають цього.
3. Комітет Сторін приймає власні правила процедури.

Стаття 68 – Процедура

1. Сторони подають Генеральному секретарю Ради Європи, ґрунтуючись на анкеті, підготовленій ГРЕВІО, звіт про законодавчі та

інші заходи, які впроваджують в дію положення цієї Конвенції, для розгляду ГРЕВІО.

2. ГРЕВІО розглядає звіти, подані відповідно до пункту 1, з представниками відповідної Сторони.
3. Подальші процедури оцінки поділяються на раунди, тривалість яких визначає ГРЕВІО. На початку кожного раунду ГРЕВІО визначає спеціальні положення, на яких ґрунтується процедура оцінки, та надсилає анкету.
4. ГРЕВІО визначає відповідні засоби для здійснення цієї процедури моніторингу. ГРЕВІО, зокрема, може затвердити анкету для кожного раунду оцінки, яка може слугувати основою для процедури оцінки виконання Сторонами. Ця анкета надсилається всім Сторонам. Сторони відповідають на цю анкету, а також на будь-який інший запит про інформацію від ГРЕВІО.
5. ГРЕВІО може отримувати інформацію про виконання Конвенції від неурядових організацій та громадянського суспільства, а також від національних установ із захисту прав людини.
6. ГРЕВІО належним чином враховує існуючу інформацію, доступну з інших регіональних та міжнародних документів та органів у галузях, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.
7. Під час затвердження анкети для кожного раунду оцінки ГРЕВІО належним чином враховує існуючий збір даних і дослідження в Сторонах, як це зазначено в статті 11 цієї Конвенції.
8. ГРЕВІО може отримувати інформацію про виконання Конвенції від Комісару Ради Європи з прав людини, Парламентської асамблеї та відповідних спеціалізованих органів Ради Європи, а також органів, заснованих відповідно до інших міжнародних документів. Скарги, подані до цих органів, та результати їхнього розгляду будуть доступними ГРЕВІО.
9. ГРЕВІО може додатково організовувати, у співробітництві з національними органами та за допомогою незалежних національних

експертів, візити до країн, якщо зібраної інформації недостатньо або у випадках, передбачених у пункті 14. Під час цих візитів ГРЕВІО можуть допомагати спеціалісти з конкретних галузей.

10. ГРЕВІО готує проект звіту, який містить аналіз виконання положень, на яких ґрунтується оцінка, а також свої зауваження та пропозиції стосовно того, як відповідна Сторона може вирішити виявлені проблеми. Проект звіту передається для коментарів Стороні, стосовно якої проводиться оцінка. ГРЕВІО під час ухвалення звіту бере до уваги її коментарі.
11. На підставі всієї отриманої інформації та коментарів Сторін ГРЕВІО ухвалює свій звіт і висновки стосовно заходів, ужитих відповідною Стороною для виконання положень цієї Конвенції. Цей звіт і висновки надсилаються відповідній Стороні та Комітетові Сторін. Звіт і висновки ГРЕВІО оприлюднюються з моменту їхнього ухвалення разом з можливими коментарями відповідної Сторони.
12. Без шкоди процедурі на основі пунктів 1–8 Комітет Сторін може прийняти, на основі звіту й висновків ГРЕВІО, рекомендації, адресовані цій Стороні а) що стосуються заходів, яких необхідно вжити для виконання висновків ГРЕВІО, якщо необхідно, зі встановленням дати надання інформації про їхнє виконання, а також б) що мають на меті сприяння співробітництву із цією Стороною для належного виконання цієї Конвенції.
13. Якщо ГРЕВІО отримує надійну інформацію, що зазначає ситуацію, у якій проблеми вимагають негайної уваги для недопущення або обмеження розміру або кількості серйозних порушень Конвенції, ГРЕВІО може запитати термінове подання спеціального звіту стосовно заходів, ужитих для недопущення тяжкої, масивної або стійкої форми насильства стосовно жінок.
14. Ураховуючи інформацію, подану відповідною Стороною, а також будь-яку іншу доступну надійну інформацію, ГРЕВІО може призначити одного або більше зі своїх членів для проведення розслідування та негайного повідомлення ГРЕВІО. Коли це виправдано

та зі згоди Сторони, розслідування може охоплювати візит на її територію.

15. Після розгляду висновків розслідування, зазначеного в пункті 14, ГРЕВІО передає ці висновки відповідній Стороні та, коли це доречно, Комітетові Сторін і Комітетові міністрів Ради Європи разом з будь-якими коментарями та рекомендаціями.

Стаття 69 – Загальні рекомендації

ГРЕВІО може ухвалювати, де це доречно, загальні рекомендації про виконання цієї Конвенції.

Стаття 70 – Парламентське залучення до моніторингу

1. Національним парламентам пропонується брати участь у моніторингу заходів, ужитих для виконання цієї Конвенції.
2. Сторони подають звіти ГРЕВІО до своїх національних парламентів.
3. Парламентській Асамблеї Ради Європи пропонується регулярно розглядати питання виконання цієї Конвенції.

ГЛАВАХ – Зв'язок з іншими міжнародними документами

Стаття 71 – Зв'язок з іншими міжнародними документами

1. Ця Конвенція не впливає на права та обов'язки, які випливають з інших міжнародних документів, сторонами яких є або стануть Сторони цієї Конвенції та які містять положення з питань, що регулюються цією Конвенцією.
2. Сторони цієї Конвенції можуть укласти між собою двосторонні чи багатосторонні угоди з питань, які регулюються в цій Конвенції, для доповнення та посилення її положень або для сприяння застосуванню закріплених у ній принципів.

ГЛАВА XI – Поправки до Конвенції

Стаття 72 – Поправки

1. Будь-яка пропозиція, зроблена Стороною, стосовно внесення поправки до цієї Конвенції повідомляється Генеральному секретарю Ради Європи та передається нею або ним державам – членам Ради Європи, будь-якій державі, яка підписала цю Конвенцію, будь-якій Стороні, Європейському Союзу, будь-якій державі, якій запропоновано підписати цю Конвенцію відповідно до положень статті 75, та будь-якій державі, якій запропоновано приєднатися до цієї Конвенції відповідно до положень статті 76.
2. Комітет міністрів Ради Європи розглядає запропоновану поправку та, після проведення консультацій зі Сторонами цієї Конвенції, які не є членами Ради Європи, може прийняти поправку більшістю, передбаченою в пункті «d» статті 20 Статуту Ради Європи.
3. Текст будь-якої поправки, прийнятої Комітетом міністрів відповідно до пункту 2, передається Сторонам для прийняття.
4. Будь-яка поправка, прийнята відповідно до пункту 2, набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення місячного строку з дати, коли всі Сторони повідомили Генеральному секретарю про прийняття ними поправки.

ГЛАВА XII – Прикінцеві положення

Стаття 73 – Дія Конвенції

Положення цієї Конвенції не обмежують положень національного законодавства та зобов'язальних міжнародних документів, які вже набрали чинності або можуть набрати чинності та згідно з якими особам під час запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьби із цими явищами надаються або могли б надаватися сприятливіші права.

Стаття 74 – Вирішення спорів

1. Сторони будь-якого спору, який може виникнути стосовно застосування або тлумачення положень цієї Конвенції, у першу чергу намагаються вирішити його за допомогою переговорів, примирення, арбітражу або будь-якими іншими методами мирного вирішення, прийнятими за взаємною згодою між ними.
2. Комітет міністрів Ради Європи може встановити процедури вирішення, доступні для використання Сторонами в спорі, якщо вони погодяться на це.

Стаття 75 – Підписання та набрання чинності

1. Ця Конвенція є відкритою для підписання державами – членами Ради Європи, державами, які не є членами Ради Європи, але брали участь у її розробці, а також Європейським Союзом.
2. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю чи затвердженню. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження передаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.
3. Ця Конвенція набирає чинності з першого дня місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати, коли 10 держав, які підписали цю Конвенцію, у тому числі щонайменше вісім держав – членів Ради Європи, висловили свою згоду на обов'язковість для них Конвенції відповідно до положень пункту 2.
4. Стосовно будь-якої держави, зазначеної в пункті 1, або стосовно Європейського Союзу, які пізніше висловлять свою згоду на обов'язковість для них Конвенції, вона набирає чинності з першого дня місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати передачі на зберігання їхньої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи затвердження.

Стаття 76 – Приєднання до Конвенції

1. Після набрання чинності цією Конвенцією Комітет міністрів Ради Європи після консультацій зі Сторонами цієї Конвенції та отримання їхньої одностайної згоди може запропонувати будь-якій державі, яка не є членом Ради Європи та не брала участі в розробці Конвенції, приєднатися до цієї Конвенції за рішенням, прийнятим більшістю, передбаченою в пункті «d» статті 20 Статуту Ради Європи, та за умови одностайного голосування представників Сторін, які мають право брати участь у засіданнях Комітету міністрів.
2. Стосовно будь-якої держави, яка приєднується до Конвенції, Конвенція набирає чинності з першого дня місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати передачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання.

Стаття 77 – Територіальне застосування

1. Будь-яка держава або Європейський Союз під час підписання або передачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання може визначити територію або території, до яких застосовується ця Конвенція.
2. Будь-яка Сторона в подальшому шляхом надіслання заяви, адресованій Генеральному секретарю Ради Європи, може поширити застосування цієї Конвенції на будь-яку іншу визначену в заяві територію, за міжнародні відносини якої вона несе відповідальність або від імені якої вона вповноважена брати на себе зобов'язання. Стосовно такої території Конвенція набирає чинності з першого дня місяця, який настає після закінчення тримісячного строку з дати отримання заяви Генеральним секретарем Ради Європи.
3. Будь-яку заяву, зроблену згідно з двома попередніми пунктами цієї статті, стосовно будь-якої території, визначеної в такій заяві, може бути відкликано шляхом повідомлення Генеральному

секретарю Ради Європи. Відкликання набирає чинності з першого дня місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

Стаття 78 – Застереження

1. Стосовно будь-якого положення цієї Конвенції не може бути зроблено жодного застереження, за винятками, передбаченими в пунктах 2 та 3.
2. Будь-яка держава або Європейський Союз під час підписання або передачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання може в заяві, адресованій Генеральному секретарю Ради Європи, заявити, що вона залишає за собою право не застосовувати або застосовувати лише в певних випадках або за певних умов положення, передбачені в:
 - пункті 2 статті 30;
 - підпункті «е» пункту 1, пунктах 3 та 4 статті 44;
 - пункті 1 статті 55 стосовно статті 35 щодо незначних правопорушень;
 - статті 58 стосовно статей 37, 38 та 39;
 - статті 59.
3. Будь-яка держава або Європейський Союз під час підписання або передачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання може в заяві, адресованій Генеральному секретарю Ради Європи, заявити, що вона залишає за собою право передбачати некримінальні санкції, замість кримінальних санкцій, за поведінку, передбачену в статтях 33 та 34.
4. Будь-яка Сторона може цілком або частково відкликати застереження за допомогою заяви, адресованої Генеральному секретарю Ради Європи. Ця заява набирає чинності з дати її отримання Генеральним секретарем.

Стаття 79 – Дійсність і перегляд застережень

1. Застереження, зазначені в пунктах 2 та 3 статті 78, є дійсними протягом п'яти років з дати набрання чинності цією Конвенцією стосовно відповідної Сторони. Однак такі застереження можуть бути поновлені на періоди такої самої тривалості.
2. За вісімнадцять місяців до дати закінчення дії застереження Генеральний секретар Ради Європи повідомляє про таке закінчення відповідній Стороні. Не пізніше ніж за три місяці до закінчення Сторона повідомляє Генеральному секретарю про те, що вона продовжує, змінює або відкликає своє застереження. За відсутності повідомлення відповідною Стороною Генеральний секретар інформує Сторону про те, що її застереження вважається продовженим автоматично на період у шість місяців. Якщо відповідна Сторона не повідомляє про свій намір продовжити або змінити своє застереження до закінчення такого періоду, застереження втрачає чинність.
3. Якщо Сторона робить застереження відповідно до пунктів 2 та 3 статті 78, вона надає, перед його поновленням або на запит, пояснення ГРЕВІО стосовно підстав, які виправдовують його продовження.

Стаття 80 – Денонсація

1. Будь-яка Сторона може будь-коли денонсувати цю Конвенцію шляхом надіслання повідомлення, адресованого Генеральному секретарю Ради Європи.
2. Така денонсація набирає чинності з першого дня місяця, що настає після закінчення тримісячного строку з дати отримання повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 81 – Повідомлення

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє державам – членам Ради Європи, державам, які не є членами Ради Європи, але брали участь у її розробці, будь-якій державі, яка підписала цю Конвенцію,

будь-якій Стороні, Європейському Союзу, будь-якій державі, якій запропоновано приєднатися до цієї Конвенції про:

- a) будь-яке підписання;
- b) передачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією згідно зі статтями 75 та 76;
- d) будь-яку поправку, прийняту згідно зі статтею 72, і дату набрання чинності такою поправкою;
- e) будь-яке застереження та відкликання застереження, зроблені відповідно до статті 78;
- f) будь-яку денонсацію Конвенції, зроблену відповідно до положень статті 80;
- g) будь-яку іншу дію, повідомлення або інформацію, що стосуються цієї Конвенції;

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином на це вповноважені, підписали цю Конвенцію.

Учинено в м. Стамбул 11 травня 2011 року англійською та французькою мовами, при цьому обидва тексти є рівноавтентичними, в одному примірнику, який передається на зберігання в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії кожній державі – члену Ради Європи, державам, які не є членами Ради Європи, але брали участь у розробці цієї Конвенції, Європейському Союзу та будь-якій державі, якій запропоновано приєднатися до цієї Конвенції.

Додаток 1 – Привілеї та імунітети (стаття 66)

1. Цей додаток застосовується до членів ГРЕВІО, зазначених у статті 66 Конвенції, а також до інших членів делегацій, які відвідують країну. Для цілей цього додатка термін «інші члени делегацій, які відвідують країну» охоплює незалежних національних експертів

і спеціалістів, зазначених у пункті 9 статті 68 Конвенції, працівників Ради Європи та перекладачів, найнятих Радою Європи для супроводження ГРЕВІО під час її візитів до країн.

2. Члени ГРЕВІО та інші члени делегацій, які відвідують країну, під час виконання своїх функцій, пов'язаних з підготовкою та проведенням візитів до країн, а також подальших заходів, і подорожуванням у зв'язку із цими функціями, користуються такими привілеями та імунітетами:
 - а) імунітет від особистого арешту або затримання та конфіскації їхнього особистого багажу, імунітет від юридичного процесу будь-якого виду стосовно слів, висловлених або написаних, та всіх дій, учинених ними в їхній офіційній якості;
 - б) звільнення від будь-яких обмежень стосовно їхньої свободи пересування під час виїзду з їхньої країни проживання та повернення до неї, під час в'їзду до країни, у якій вони виконують свої функції, та виїзду з неї, а також від реєстрації як іноземця в країні, яку вони відвідують або через яку проїжджають під час виконання своїх функцій.
3. У ході подорожей, здійснюваних під час виконання своїх функцій, членам ГРЕВІО та іншим членам делегацій, які відвідують країну, у питанні митного та валютного контролю надаються такі самі можливості, які надаються представникам іноземних урядів під час тимчасового виконання ними своїх офіційних обов'язків.
4. Документи, пов'язані з оцінкою виконання Конвенції, що перевозяться членами ГРЕВІО та іншими членами делегацій, які відвідують країну, є недоторканими настільки, наскільки стосуються діяльності ГРЕВІО. Жодної затримки або цензури не застосовується до офіційної кореспонденції ГРЕВІО або до офіційних повідомлень членів ГРЕВІО та інших членів делегацій, які відвідують країну.
5. Для забезпечення членів ГРЕВІО та інших членів делегацій, які відвідують країну, повною свободою висловлювань та повною

незалежністю під час виконання їхніх обов'язків імунітет від юридичного процесу стосовно слів, висловлених або написаних, та всіх дій, учинених ними під час виконання їхніх обов'язків, продовжує надаватися, незалежно від того, що відповідні особи більше не виконують таких обов'язків.

- б. Привілеї та імунітети надаються особам, зазначеним у пункті 1 цього додатка, для забезпечення незалежного виконання їхніх функцій в інтересах ГРЕВІО, а не для їхньої особистої вигоди. Відмова від імунітету осіб, зазначених у пункті 1 цього додатка, здійснюється Генеральним секретарем Ради Європи в будь-якому випадку, коли, на його думку, імунітет перешкоджає би здійсненню правосуддя та коли від нього можна відмовитися без шкоди інтересам ГРЕВІО.

Додаток II

Список резолюцій та рекомендацій Парламентської Асамблеї щодо боротьби з насильством стосовно жінок (2000-2015 рр.)

- ▶ Резолюція 2084 (2015) щодо розповсюдження найкращих практик в у вирішенні проблеми насильства над жінками
- ▶ Резолюція 2027 (2014 р.) про роботу з винними для запобігання насильства стосовно жінок
- ▶ Резолюція 1983 (2014 р.) про боротьбу з проституцією, торгівлею людьми та сучасними формами рабства в Європі
- ▶ Резолюція 1962 (2013) про переслідування
- ▶ Резолюція 1861 (2012) про підтримку Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами
- ▶ Резолюція 1852 (2011) про боротьбу з психологічним насильством
- ▶ Резолюція 1853 (2011) про захисні приписи для жертв домашнього насильства
- ▶ Висновок 280 (2011) щодо проекту Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами
- ▶ Резолюція 1765 та Рекомендація 1940 (2010) щодо надання притулку на підставі клопотань з посиланням на переслідування за гендерною ознакою
- ▶ Резолюція 1714 та Рекомендація 1905 (2010) стосовно дітей, котрі стали свідками домашнього насильства
- ▶ Резолюція 1697 та Рекомендація 1891 (2009) стосовно жінок-мігрантів, котрі підпадають під особливий ризик домашнього насильства

- ▶ Резолюція 1691 та Рекомендація 1887 (2009) стосовно гвалтування жінок, у тому числі гвалтування у шлюбі
- ▶ Резолюція 1681 та Рекомендація 1881 (2009) щодо нагальної потреби у боротьбі з так званими «злочинами в ім'я честі»
- ▶ Резолюція 1670 та Рекомендація 1873 (2009) щодо сексуального насильства стосовно жінок під час воєнних конфліктів
- ▶ Резолюція 1662 та Рекомендація 1868 (2009) щодо дій, спрямованих на боротьбу з порушеннями прав людини на гендерній основі, у тому числі викраданням жінок та дівчат
- ▶ Резолюція 1654 та Рекомендація 1861 (2009) щодо фемініциду
- ▶ Резолюція 1635 та Рекомендація 1847 (2008) щодо боротьби з насильством стосовно жінок: у відповідності до положень Конвенції Ради Європи
- ▶ Резолюція 1582 та Рекомендація 1817 (2007) щодо парламентів, об'єднаних у спільній боротьбі з домашнім насильством стосовно жінок: середньострокова оцінка кампанії
- ▶ Рекомендація 1777 (2007) щодо згвалтувань, пов'язаних з прийомом «наркотику для згвалтування»
- ▶ Резолюція 1512 та Рекомендація 1759 (2006) щодо парламентів, об'єднаних у спільній боротьбі з домашнім насильством стосовно жінок
- ▶ Рекомендація 1723 (2005) щодо примусових шлюбів та дитячих шлюбів
- ▶ Рекомендація 1681 (2004) щодо проведення кампанії по боротьбі з насильством стосовно жінок у Європі
- ▶ Резолюція 1327 (2003) щодо скоєння так званих «злочинів в ім'я честі»
- ▶ Рекомендація 1582 (2002) щодо боротьби з домашнім насильством стосовно жінок
- ▶ Резолюція 1247 (2001) щодо каліцтва жіночих геніталій
- ▶ Рекомендація 1450 (2000) щодо боротьби з насильством стосовно жінок у Європі

Додаток III

Перелік випадків судової практики Європейського Суду по Правам Людини з питань насильства над жінками

Домашнє насильство

- ▶ Вазієвська (Wasiewska) проти держави Польща, 2 грудня 2014 р. (рішення про прийнятність)
- ▶ Румор (Rumor) проти держави Італія, 27 травня 2014 р.
- ▶ Єремія (Eremia) та інші проти Республіки Молдова, 28 травня 2013 р.
- ▶ Д.П. (D.P.) проти держави Литва, 22 жовтня 2013 р.
- ▶ Валиуліна (Valiulienė) проти держави Литва, 26 березня 2013 р.
- ▶ Е.М. проти держави Румунія, 30 жовтня 2012 р.
- ▶ Ірене Уілсон (Irene Wilson) проти Сполучного Королівства Великобританія , 23 жовтня 2012 .
- ▶ Коваль (Kowal) проти держави Польща, 18 вересня 2012 р.
- ▶ Калуцза (Kalucza) проти держави Угорщина, 24 квітня 2012 р.
- ▶ Я.К. (Y.C.) проти Сполучного Королівства Великобританія, 13 березня 2012 р.
- ▶ Хайдова (Hajdúová) проти держави Словачія, 30 листопада 2010 р.
- ▶ А. проти держави Хорватія, 14 жовтня 2010 р.
- ▶ Н (N.) проти держави Швеція, 20 липня 2010 р.

- ▶ Е.С. (E.S.) та інші проти держави Словачія, 15 вересня 2009 р.
- ▶ Опуз (Opuz) проти держави Туреччина, 2 червня 2009 р.
- ▶ Бранко Томашич (Branko Tomašić) та інші проти держави Хорватія, 15 січня 2009 р.
- ▶ Бевакуа та С. (Bevacqua and S.) проти держави Болгарія, 12 червня 2008 р.
- ▶ Контрова (Kontrová) проти держави Словачія, 31 травня 2007 р.

Затримання через жорстоке поводження

- ▶ Юнке (Juhnke) проти держави Туреччина, 22 липня 2003 р.

Поліцейське насилля

- ▶ Ізці (Ízci) проти держави Туреччина, 23 липня 2013 р.
- ▶ Б.С. (B. S.) проти держави Іспанія, 24 липня 2012 р.
- ▶ Язгюль Їлмаз (Yazgül Yılmaz) проти держави Туреччина, 1 лютого 2011 р.
- ▶ Маслова та Налбандов проти Російської Федерації, 24 січня 2008 р.
- ▶ Я. Ф. (Y.F.) проти держави Туреччина, 22 липня 2003 р.
- ▶ Айдін (Aydin) проти держави Туреччина, 25 вересня 1997 р.

Зґвалтування та сексуальне насильство

- ▶ Я (Y.) проти держави Словенія, 28 травня 2015 р.
- ▶ І. П. (I.P.) проти Республіки Молдова, 28 квітня 2015 р.
- ▶ С.З. (S.Z.) проти держави Болгарія, 3 березня 2015 р.
- ▶ М.А. проти та Н.Д. (N.D.) проти держави Словенія, 15 січня 2015 р.
- ▶ О'Кіфф (O'Keefe) проти держави Ірландія, 28 січня 2014 р.
- ▶ В. (W.) проти держави Словенія, 23 січня 2014 р.
- ▶ П. (P.) та С. (S.) проти держави Польща, 30 жовтня 2012 р.

- ▶ М. та інші проти держав Італія та Болгарія, 31 липня 2012 р.
- ▶ І.Г. (I.G.) проти Республіки Молдова, 15 травня 2012 р.
- ▶ П.М. (P.M.) проти держави Болгарія, 24 січня 2012 р.
- ▶ Маслово та Налбандов проти Російської Федерації, 24 січня 2008 р.
- ▶ М.К. (M.C.) проти держави Болгарія, 4 грудня 2003 р.
- ▶ Айдін (Aydin) проти держави Туреччина, 25 вересня 1997 р.
- ▶ Кс.(X) та Я. (Y) проти держави Нідерланди, 26 березня 1985 р.

Ризик жорстокого поводження через вислання

/Каліцтво жіночих геніталій

- ▶ Омередо (Omeredo) проти держави Австрія, 20 вересня 2011 р.
- ▶ Ізевбекхай (Izevbekhai) проти держави Ірландія, 17 травня 2011 р.
- ▶ Коллінс та Аказієбі (Collins and Akaziebie) проти держави Швеція, 8 березня 2007 р.
- ▶ /Злочини, скоєні в ім'я так званої «честі»
- ▶ А.А. та інші проти держави Швеція, 28 червня 2012 р.

/Ризик незаконного вивезення або повторного вивезення

- ▶ О.Г.О. (O.G.O.) проти Сполучного Королівства Великобританія, 18 лютого 2014 р.
- ▶ Ф.А. (F.A.) проти Сполучного Королівства Великобританія, 10 вересня 2013 р.
- ▶ В.Ф. (V.F.) проти держави Франція, 29 листопада 2011 р.
- ▶ Л.Р. (L.R.) проти Сполучного Королівства Великобританія, 14 червня 2011 р.

/Соціальна ізоляція

- ▶ Н. (N.) проти держави Швеція, 20 липня 2010 р.

Торгівля людьми

- ▶ Ранцев проти держави Кіпр та Російської Федерації, 7 січня 2010 р.

Насилля, скоєне окремими особами

- ▶ Ебсін (Ebcin) проти держави Туреччина, 1 лютого 2011 р.
- ▶ Сандра Янковіч (Sandra Janковиć) проти держави Хорватія, 5 березня 2009 р.

Джерело: www.echr.coe.int

Додаток IV

Перелік інших пов'язаних міжнародних документів та стандартів

- ▶ Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи (2002)5 державам-членам про захист жінок від насильства
- ▶ Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок (КЛДЖ) та Факультативний Протокол до неї
- ▶ Загальна Рекомендація №.19 Комітету КЛДЖ щодо боротьби з насильством стосовно жінок
- ▶ Конвенція ООН про права дитини та Факультативні Протоколи до неї
- ▶ Декларація Генеральної Асамблеї ООН щодо викорінення насильства стосовно жінок
- ▶ Міжамериканська Конвенція щодо запобігання, покарання та викорінення насильства стосовно жінок (Беленська Конвенція)
- ▶ Протокол африканської хартії з прав людини і народів про права жінок в Африці (Протокол Мапуту)

Навіщо підтримувати Стамбульську Конвенцію?

- ▶ з точки зору політики - щоб висловити свою чітку та неспростовну позицію, що, як законодавці, ми вважаємо насильство стосовно жінок злочином і порушенням прав людини, і ми не готові миритися з ним, виправдовувати його або применшувати його небезпечність;
- ▶ бо вона виключає, що культура, звичаї, релігія та так звана «честь» можуть бути виправданням для будь-якого акту насильства;
- ▶ бо вона спрямована на зміну ставлення та гендерних стереотипів, які роблять насильство стосовно жінок прийнятним явищем;
- ▶ бо вона слугуватиме ефективним засобом для боротьби з насильством стосовно жінок, оскільки базується на підході, котрий координує дії, направлені на викорінення цього зла, а саме: запобігання, захист, притягнення до відповідальності та запровадження комплексної політики;
- ▶ бо в ній охоплені всі форми насильства стосовно жінок, у тому числі і домашнього насильства, від якого страждають також діти, чоловіки і літні люди;
- ▶ бо вона спрямована на гарантування мінімальних стандартів, залишаючи можливість для держав зберігати чи впроваджувати більше захисних стандартів;
- ▶ бо її виконання контролюватиметься за допомогою сильного і незалежного механізму;
- ▶ бо, як додаткова гарантія, вона надає можливість національним парламентам самостійно контролювати її виконання;
- ▶ бо потужні політичні і правові дії щодо викорінення насильства стосовно жінок є необхідними і нагальними.

Члени Парламентського Руху

„Жінки без насильства“

[www.assembly.coe.int/stopviolence/
womenfreefromviolence@coe.int](http://www.assembly.coe.int/stopviolence/womenfreefromviolence@coe.int)
 [@PACE_Equality](https://twitter.com/PACE_Equality)